

EUROPEISKA UNIONEN

Interreg
Botnia-Atlantica

Europeiska regionala utvecklingsfonden

Programdokument för
Interreg V-A Sverige – Finland – Norge
Botnia-Atlantica
2014-2020

Godkänt av Europeiska Kommissionen 1 oktober 2019, ikraftträdande 28 maj 2019

Innehåll

1.	Strategi för samarbetsprogrammets bidrag till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning	5
1.1.	Beskrivning av samarbetsprogrammets strategi för att bidra till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.	5
1.1.1.	Motivering för valet av tematiska mål och motsvarande investeringsprioriteringar som gäller partnerskapsöverenskommelsen, och som bygger på att man fastställt regionala och i tillämpliga fall nationella behov, inklusive sådana behov som fastställts i relevanta landsspecifika rekommendationer, antagna i enlighet med artikeln 148.4 i EUF-fördraget, och med hänsyn till förhandsutvärderingen	18
1.2.	Motivering för fördelningen av medel	20
2.	Insatsområden	25
2.1.	Insatsområde Innovation	25
2.1.1.	Investeringsprioritering	25
2.1.1.1.	Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat	25
2.1.1.2	Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen	27
2.1.1.3	Vägledande principer för urval av insatser	27
2.1.2.	Investeringsprioritering	30
2.1.2.1.	Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat	30
2.1.2.2	Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen	32
2.1.2.3.	Vägledande principer för urval av insatser	32
2.1.2.4	Aktivitetsindikatorer	33
2.1.3.	Resultatram	34
2.1.4.	Insatskategorier	35
2.2.	Insatsområde Näringsliv.....	36
2.2.1.	Investeringsprioritering	36
2.2.1.1.	Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat	36
2.2.1.2.	Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen	38
2.2.1.3.	Vägledande principer för urval av insatser	38
2.2.1.4.	Aktivitetsindikatorer.....	39
2.2.2.	Resultatram	40
2.2.3.	Insatskategorier	41
2.3.	Insatsområde Miljö.....	43
2.3.1.	Investeringsprioritering	43
2.3.1.1.	Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat	43
2.3.1.2.	Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen	45
2.3.1.3	Vägledande principer för urval av insatser	45

2.3.1.4	Aktivitetsindikatorer	46
2.3.2.	Investeringsprioritering	46
2.3.2.1.	Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat	46
2.3.2.2.	Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen	49
2.3.2.3.	Vägledande principer för urval av insatser	49
2.3.2.4.	Aktivitetsindikatorer	50
2.3.3.	Resultatram	51
2.3.4.	Insatskategorier	52
2.4.	Insatsområde Transport	53
2.4.1.	Investeringsprioritering	53
2.4.1.1.	Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat	53
2.4.1.2.	Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen	55
2.4.1.3.	Vägledande principer för urval av insatser	55
2.4.1.4.	Aktivitetsindikatorer	56
2.4.2.	Resultatram	57
2.4.3.	Insatskategorier	58
2.5.	Insatsområde Tekniskt stöd	59
2.5.1.	Specifika mål och förväntade resultat	59
2.5.2.	Åtgärder som ska få stöd och hur de förväntas bidra till de specifika målen	59
2.5.3.	Aktivitetsindikatorer som förväntas bidra till resultaten	60
2.5.4.	Insatskategorier	61
3.	Finansieringsplan	62
3.1.	Medel från Eruf	62
3.1.1.	Summa medel från Eruf och nationell medfinansiering	63
3.1.2.	Uppdelning per insatsområde och tematiskt mål	65
4.	Integrerat tillvägagångssätt vid territoriell utveckling	66
4.1.	Hur de inom programmet planerade insatserna bidrar till makroregionala strategier och havsområdesstrategier, enligt de behov för programområdet som fastställts av berörda medlemsstater, och med hänsyn till, i tillämpliga fall, de strategiskt viktiga projekt som anges i strategierna	66
5.	Genomförandebestämmelser för samarbetsprogrammet	68
5.1.	Relevanta myndigheter och organ	68
5.2.	Förfarandet för inrättande av det gemensamma sekretariatet	69
5.3.	Kortfattad beskrivning av förvaltnings- och kontrollsystemen	69
5.4.	Ansvarsfördelningen mellan de deltagande medlemsstaterna om förvaltande myndighet eller kommissionen ålägger dem finansiella korrigeringar	73
5.5.	Parternas medverkan	74

6.	Samordning	80
7.	Minskning av den administrativa bördan för stödmottagarna.....	82
8.	Övergripande principer	83
8.1.	Hållbar utveckling.....	83
8.2.	Lika möjligheter och icke-diskriminering.....	83
8.3.	Jämställdhet.....	84
9.	BERÖRDA PARTER SOM DELTAGIT I UTFORMNINGEN AV SAMARBETSPROGRAMMET.....	86

Bilagor:

1.	Karta över programområdet Botnia-Atlantica 2014-2020.....	85
2.	Sammanfattande analys med identifierade utmaningar, möjligheter och gränsöverskridande mervärden i Botnia-Atlanticaområdet.....	86
3.	Principer för projekturval.....	88
4.	Horisontella kriterier.....	91

1. STRATEGI FÖR SAMARBETSPROGRAMMETS BIDRAG TILL UNIONENS STRATEGI FÖR SMART OCH HÅLLBAR TILLVÄXT FÖR ALLA OCH FÖR ATT UPPNÅ EKONOMISK, SOCIAL OCH TERRITORIELL SAMMANHÅLLNING

1.1. Beskrivning av samarbetsprogrammets strategi för att bidra till unionens strategi för smart och hållbar tillväxt för alla och för att uppnå ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

Genom samverkan över landsgränser ska programmet på ett hållbart sätt bidra till en ökad innovationskapacitet, ett stärkt näringsliv, utvecklade natur- och kulturarv samt goda öst-västliga kommunikationer.

Bakgrund

Finland, Norge och Sverige presterar i allmänhet väl när det gäller Europa 2020-strategins mål även om det finns flera utmaningar att ta itu med. Exempel på utmaningar är att arbetslösheten fortfarande är hög bland ungdomar och utsatta grupper (särskilt tredjelandsmedborgare och personer med invandrarbakgrund) och att konkurrensläget hotas av minskade företagsinvesteringar i forskning och utveckling (FoU) samt en otillräcklig kommersialisering av innovationsresultat.

De regionala skillnaderna inom programområdet är små jämfört med i andra EU-medlemsstater. Det finns dock tydliga inomregionala skillnader vad gäller arbetet med att uppnå de nationella 2020-målen. De geografiska och klimatmässiga förutsättningarna skapar särskilda behov och utmaningar. Stora ytor, gles befolkningsstruktur med små orter och byar i svenska inlandet och större städer vid kusten, ett strängt vinterklimat och kommunikationer som främst prioriteras i riktningen syd-nord skapar särskilda utmaningar för en smart och hållbar tillväxt för alla. I Norge finns kommunikationsleder längs kusten men få leder mot öst. Gemensamt för hela området är att det ligger långt från marknaderna i de ekonomiskt starkare delarna av Europa. I det nedanstående beskrivs hur programmet kommer att adressera de olika delarna i EU 2020 strategin:

Europa 2020-strategin för smart tillväxt fokuserar på fyra målsättningar för att Europa ska ha en positiv tillväxt fram till år 2020. De fyra målsättningarna rör FoU, sysselsättning, högre utbildning och gymnasial utbildning.

I programområdet finns gemensamma resurser, såväl naturresurser som välutbildade kvinnor och män, som genom olika former av samarbeten kan nyttiggöras och bidra till tillväxt i programområdet. Genom samverkan mellan kompletterande kunskapsmiljöer inom Botnia-Atlanticaområdet kan programmet bidra till att uppfylla målet om smart tillväxt.

Det finns skillnader i näringslivsstruktur inom programområdet med olika tonvikt mot privat tjänstenäring respektive varuproduktion. En samverkan mellan kompletterande branscher och områden skulle kunna ge positiva effekter i fråga om smart tillväxt.

Små och medelstora företag (SMF) i avlägsna och glesbefolkade områden tenderar att ha en lägre produktivitet jämfört med liknande företag i regionala centra och större städer. En del i förklaringen är att SMF är mer lokalt orienterade och halkar efter i fråga om användande av ny teknik och tillämpning av innovation. En högre grad av gränsöverskridande interaktion för SMF möjliggör en ökad innovationskapacitet. Programmet avser att genom stöd till insatser för att öka samarbetet mellan SMF och mellan SMF och universitet, högskolor och forskningsinstitutioner bidra till uppfyllandet av målet om smart tillväxt genom tillskapandet

av mer konkurrenskraftiga innovationsmiljöer. Härigenom ökar också programområdets förutsättningar att behålla och attrahera högtbildade kvinnor och män.

Hållbar tillväxt handlar om att verka för en mer resurseffektiv, grönare och mer konkurrenskraftig ekonomi. Här ingår att minska beroendet av fossila energikällor, skydda miljövärden, minska utsläppen och förhindra förluster i biologisk mångfald. I Europa 2020-strategin finns tre målsättningar för hållbar tillväxt: växthusgasutsläpp, energiintensitet och andel förnybar energi i slutanvändningen.

Hållbar tillväxt kommer att vara en integrerad del i samtliga tematiska områden och valda investeringsprioriteringar i programmet. Inom programmets insatsområde Miljö och valda investeringsprioriteringar finns åtgärder som har en tydlig koppling mot målet om hållbar tillväxt. Men även inom andra insatser i programmet är hållbarhetsperspektivet en viktig aspekt till exempel i utveckling av ny kunskap, nya produkter och metoder. Ett annat exempel är att utreda möjligheterna för miljövänliga transportlösningar som förkortar restider inom och i anslutning till programområdet.

Tillväxt för alla handlar om att fler människor i EU kommer ut på arbetsmarknaden, att människor i alla åldrar förbereds för förändringar genom investeringar i kompetensutveckling och att arbetsmarknaden och välfärdssystemen moderniseras för att se till att tillväxtvinster når ut till alla delar av EU.

I samtliga insatser i programmet ska tillväxt för alla beaktas och aktiviteter inom ramen för programmet skall göras attraktiva för en bred grupp aktörer. Det bör understrykas att Finland, Norge och Sverige, och specifikt Botnia-Atlanticaområdet, ligger relativt bra till i fråga om detta mål jämfört med många andra länder inom EU. Inom programområdet är långtidsarbetslösheten samt risken för fattigdom lägre än snittet i de tre deltagande länderna samt EU-genomsnittet. Utbildningsnivåerna i programområdet är högre än snittet för de tre deltagande länderna samt inom EU. Det perifera läget gör dock att tillgängligheten är lägre i programområdet än EU-genomsnittet.

Programområdet

Inom programområdet finns två landsgränser, en maritim gräns mellan Finland och Sverige och en landgräns mellan Sverige och Norge. Den maritima gränsen består av Kvarken och de delar av Bottniska viken som är närmast norr och söder om Kvarken. Kvarken är den smalaste delen av Bottniska viken och har historiskt sett varit den naturliga överfarten mellan områdena på båda sidor om havet.

Havet och skärgården i Bottniska viken är en gemensam angelägenhet och en gemensam resurs för regionerna på båda sidor. Det maritima arvet, i form av gemensam geologisk historia, är också grund för det gemensamma världsarvet Höga kusten – Kvarkens skärgård. Världsarvet förvaltas gemensamt av en världsarvsdelegation. Också utanför världsarvet förutsätter närheten mellan kusterna gemensamma lösningar för att följa upp situationen i vattenkvalitet och bottenfauna. Exploateringsbehov i form av till exempel havsbaserade vindkraftverk, rör och ledningar på havsbotten och andra konstruktioner förutsätter kontakter och koordinering av åtgärder.

Fjällen längs gränsen mellan Sverige och Norge är en av berggränserna i Europa. Fjällen är en resurs för båda länderna som resurs för naturupplevelser och rekreation men också som gemensam destination för turism. Lokaliseringen av olika verksamheter i fjällen bl.a. för energi och råvaruutvinning kan påverka fjällmiljön på ett sätt som förutsätter gränsöverskridande lösningar.

Ett nära samarbete i Kvarkenområdet har sedan 1970-talet bedrivits inom bland annat näringsliv, utbildning och hälsovård. Västerbottens län, Örnsköldsviks kommun samt landskapen Österbotten, Mellersta Österbotten och Södra Österbotten medverkar i detta samarbete. Samarbetet inom MidtSkandia, mellan Västerbotten i Sverige och Helgeland (södra delen av Nordland fylke) i Norge, är nästan lika gammalt. Dess verksamhet har omfattat utökat samarbete och förbättrade kommunikationer mellan områdena. Mittnordenssamarbetet inkluderar å sin sida landskapen Österbotten och Södra Österbotten i Finland samt Västernorrland i Sverige. I Mittnorden ingår också regioner som inte hör till Botnia-Atlanticaområdet. Detta samarbete har även det pågått sedan slutet av 1970-talet.

Samarbetsmöjligheterna ökade avsevärt när Finland och Sverige blev EU-medlemmar, bland annat tack vare de möjligheter som Interregverksamheten gav. Först genom Kvarken-MittSkandia Interreg II A och III A programmen 1995-1999 respektive 2000-2006. Därefter, när programgeografin utökades under programperioden 2007-2013, inom Botnia-Atlanticaprogrammet. Under programperioden 2014-2020 görs endast mindre geografiska förändringar och programmets namn behålls.

Botnia-Atlanticaområdet 2014-2020 omfattar sex regioner/län och en kommun i tre länder. I Finland ingår de tre landskapen Mellersta Österbotten, Österbotten och Södra Österbotten. I Sverige ingår Västerbottens och Västernorrlands län samt Nordanstigs kommun i Gävleborgs län. Den norska delen av Botnia-Atlanticaområdet består av Nordland fylke.

Programgeografin i perioden 2014-2020 är förändrad jämfört med tidigare programperiod så till vida att landskapet Satakunta utgått ur Botnia-Atlanticaområdet och det tidigare så kallade angränsade området Södra Österbotten blivit en del av programområdet.

Satakunta införlivades i programområdet för Botnia-Atlantica programmet 2007-2013, men under genomförandet blev det uppenbart att regionen, bland annat av logistiska orsaker, inte kunde nyttja samarbetsmöjligheterna med de svenska regionerna på förväntat sätt. Under beredningen av det nya programmet föreslog Satakunta förbund att regionen skulle flyttas från Botnia-Atlantica programmet till Central Baltic programmet. Detta accepterades av samtliga berörda parter. Förändringen förstärker programområdet interna koherens och funktionalitet.

Södra Österbotten var angränsande område i Interreg II A programmet Kvarken-MittSkandia 1995-99, III A programmet Kvarken-MittSkandia 2000-2006, då tillsammans med Örnsköldsviks kommun, samt i Botnia-Atlanticaprogrammet 2007-2013 tillsammans med Gävleborgs län (förutom Nordanstigs kommun). Motiveringen till att Södra Österbotten ska bli del av programområdet är att landskapet sedan länge deltagit i Kvarkenrådets verksamhet. I Södra Österbotten finns dessutom organisationer som har kunskaper och erfarenheter som bedöms vara av nytta för programområdet. Södra Österbotten har från och med programperioden 2014-2020 samma status i programmet som övriga programområdet.

Även organisationer som har sin hemvist utanför programgeografin kan delta i projektgenomförande om de har filialer inom programgeografin. Likaså kan filialer utanför programområdet delta om organisationen har sin hemvist inom programgeografin. Motivet för detta är att det ska vara möjligt att nyttja hela organisationens kompetens vid genomförande av projekt. Verksamheten i projektet bör dock huvudsakligen genomföras inom programområdet och vara till nytta för detta.

Identifierade utmaningar, möjligheter och gränsöverskridande mervärden i programområdet

Utifrån Europa-2020-strategins målsättningar för smart, hållbar och inkluderande tillväxt identifieras de utmaningar, möjligheter och gränsöverskridande mervärden som finns i

Botnia-Atlanticaområdet med betydelse för utformningen av strukturfondsprogrammet 2014-2020.

Botnia-Atlanticaområdet har utmaningar som är gemensamma för stora delar av Europa samtidigt som området även har relativt goda förutsättningar att möta dessa utmaningar. Demografiska förändringar och urbanisering skapar utmaningar för den kommunala servicen, kompetensförsörjningen och förutsättningarna för företag i alla delar av programområdet. Det finns även globala utmaningar med miljöproblem, klimatförändringar och påverkan på biologisk mångfald. En inkluderande tillväxt hämmas av sned könsfördelning i näringslivet, sämre sysselsättningsgrad för kvinnor och svårigheter för de som invandrar att komma in på arbetsmarknaden.

Den höga innovationskapaciteten i programområdet visar på goda förutsättningar att möta de här utmaningarna. Innovationskapaciteten är hög i de flesta regioner även om några regioner har en mer blygsam innovationskapacitet. Skillnaderna i innovationskapacitet beror dels på skillnader i hur stora resurser som satsas på forskning och utveckling och dels på skillnader i de regionala innovationssystemen. Här kompletterar regionerna varandra i och med att delar av programområdet har sin styrka i forskning och utveckling (FoU) hos företag medan andra delar har sin styrka i offentlig FoU. I skillnaderna finns möjligheter att utveckla gränsöverskridande samverkan mellan aktörer i innovationssystemet.

Universitet, högskolor och forskningsinstitutioner i programområdet erbjuder möjligheter i form av kompletterande forskningsmiljöer, specialistkompetens och utbildning. Kompletterande kunskapsmiljöer finns inom bland annat energiforskning, offentlig sektor och välfärd, maritima miljöer samt informations- och kommunikationsteknik (IKT). Universitet, högskolor och forskningsinstitutioner är betydelsefulla aktörer i de regionala innovationssystemen.

Den välutbildade befolkningen i programområdet är en tillgång som stärker möjligheterna för framtida tillväxt. Högre utbildning är en förutsättning för ett innovativt näringsliv med kapacitet att utveckla nya produkter, nya affärsmodeller och nya lösningar. Digitaliseringen i programområdet är hög i ett internationellt perspektiv vilket är en tillgång för att utveckla nya lösningar.

Den ekonomiska tillväxten i programområdet är i ett europeiskt perspektiv hög trots att programområdet på grund av sitt läge i norra delen av Europa har längre transporter till större internationella marknader. I programområdet finns tydliga skillnader i näringslivsstruktur vilket kan vara en möjlighet för breddat näringsliv med en större diversifiering. I Norge är tyngdpunkten på privata tjänstenäringsgrupper med lägre specialiseringsgrad och offentliga tjänster medan tillverkningsindustri sysselsätter relativt få. Den svenska delen av programområdet har en relativt stor andel sysselsatta inom tillverkning och utvinning och inom mer specialiserade privata tjänstenäringsgrupper. Den svenska delen av programområdet har den relativt sett största utbildningssektorn och andra offentliga tjänstesektorer sysselsätter också många. I den finska delen av programområdet är sysselsättningen mer koncentrerad till jordbruk, skogsbruk, teknologi, tillverkning och i mindre utsträckning koncentrerade till utbildning samt vård och omsorg än de svenska och norska delarna. Mikroföretag är en stor andel av antalet företag (drygt 90 procent) i de ingående länderna men genererar en mindre del av förädlingsvärdet. Dessa små företag erbjuder möjligheter för ökad tillväxt och ökad sysselsättning.

Unika och gemensamma kultur, natur- och kulturarv i området erbjuder möjligheter att utveckla näringar baserade på dessa arv. En ökad näringsverksamhet baserad på kultur, natur- och kulturarv kan ge positiva effekter på turismen.

Klimatförändringarna kommer ge tydliga miljöeffekter på programområdet, med möjliga ekonomiska, sociala och kulturella effekter. Här kan programområdets goda innovationskapacitet vara en drivkraft för miljödriven innovation och tillväxt.

Utvinnningen av naturtillgångar innebär påverkan på både miljö och människor. Utifrån programområdets möjligheter för innovation och universitetens starka forskningsområden finns det möjligheter att utveckla gemensamma metoder för att minska den påverkan på omgivningen som kommer från utvinningen.

Infrastrukturen i programområdet är väl utbyggd men viktiga transportlänkar behöver utvecklas för ökad tillgänglighet, framförallt i öst-västlig riktning. Mer utvecklade strategiska transportlänkar i det öst-västliga stråket ger möjlighet för att förbättra den gränsöverskridande rörligheten av människor och gods mellan länderna i området.

För ytterligare information se bilaga 2, sammanfattande analys med identifierade utmaningar, möjligheter och gränsöverskridande mervärden i Botnia-Atlanticaområdet.

Prioriterade områden inom programmet

Smart specialisering innebär att identifiera unika egenskaper och resurser för olika regioner där varje regions specifika konkurrensfördelar och utvecklingspotential lyfts fram. Det medför också att man samlar resurserna runt några områden. Alla regioner i programområdet har strategier som anger hur respektive region prioriterar i sitt tillväxtarbete. I strategierna lyfts en rad prioriterade utvecklingsområden fram. Några av dessa områden är lokalt eller regionalt orienterade men i ett flertal kan ett tydligt gränsöverskridande mervärde av samverkan identifieras.

Exempel på prioriterade områden i Botnia-Atlanticaområdet är hållbar energi och miljöteknik, digitala tjänster, skog och trä, havsmiljö, livsmedel, servicebranschen (innefattar såväl offentlig service som annan service, som t ex hur service i glest befolkade områden kan bibehållas), turism, kulturella och kreativa näringar samt säkerhet och räddning.

Energi- och miljöteknik är starka tillväxtområden inom programgeografin, bland annat tack vare den stora tillgången på vattenkraft, skog och vindkraft. Inom programområdet finns kluster inom t ex bioenergi och vindkraft.

Utveckling och implementering av nya produkter och tjänster inom informations- och kommunikationsteknik bidrar till att utveckla tillgängligheten till vård, omsorg och kultur samt bidrar till att stimulera företagande och innovationsutveckling. I programområdet finns kompetenser inom t ex e-hälsa.

Programområdet har stora naturtillgångar i form av skog och en utvecklad industri baserad på skogsråvara. Industrins efterfrågan på teknik- och tjänsteutveckling kan bidra till att stärka konkurrenskraften hos näringslivet. Inom regionen eftersträvas även en position på den internationella marknaden för framtida träbyggnadsteknik och klimatanpassat byggande.

Inom programområdet finns även kompetens kopplad mot havsmiljö och ambitioner att på sikt skapa tätare gränsöverskridande kontakter och en bestående samarbetsplattform kring t ex planeringsfrågor.

Det finns en stark matkultur inom programområdet, genom gränsöverskridande samverkan mellan aktörer inom olika sektorer kan branscher stärkas och regional matproduktion gynnas.

Produkt- och tjänsteutveckling för att utveckla service i mindre samhällen kan bidra till att utvecklingen i de mindre samhällena gynnas. Innovationer kopplade till hälso- och sjukvård är även det ett tillväxtområde med utvecklingspotential. Innovationer inom detta område förväntas bidra till att motverka negativa effekter av den demografiska utvecklingen i regionen.

Inom programområdet finns natur, kultur och historia som tillsammans ger goda möjligheter att skapa produkter och upplevelser av hög kvalitet. Turism och upplevelser är

tillväxtområden inom hela geografin och har goda förutsättningar att utvecklas och bidra till ökad konkurrenskraft och sysselsättning i regionen.

Inom programområdet finns gränsöverskridande samarbete inom säkerhet och räddningsfrågor. Genom ökad samverkan och ett breddat partnerskap finns goda förutsättningar för att nya innovativa produkter och tjänster ska utvecklas.

Även kulturella och kreativa näringar är ett område som flera regioner framhåller och mervärden kan uppstå i skärningen mellan kulturella och kreativa näringar och andra sektorer.

Motivering till val av tematiska mål

För sammanhållningspolitiken 2014-2020 har Kommissionen tagit fram elva tematiska mål som anger inriktningen för programmen. Botnia-Atlanticaprogrammet 2014-2020 tar sin utgångspunkt i dessa tematiska mål, i en analys av Europa 2020-strategin, de regionala strategierna samt i identifierade gränsöverskridande mervärden av samarbete i programgeografin. Vidare har en utvärdering av vilka teman som bäst skulle gynna programområdet genomförts. Erfarenheter från tidigare programperiod har också beaktats. Andra strategidokument som beaktats är EU:s strategi för Östersjöregionen samt Nordiska Ministerrådets gränsregionala strategier. Områden som valts i programmet utgår från ett tydligt gränsöverskridande mervärde, det vill säga där samarbete över gränsen kan stärka insatsen.

I det nedanstående följer korta resonemang kring samtliga tematiska mål.

1. **Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation.**
Detta tema kan täcka insatser med koppling mot till exempel småföretags konkurrenskraft, hållbar miljö eller innovativa offentliga verksamheter. Genom samverkan kan konkurrenskraftiga miljöer inom programområdets tidigare beskrivna prioriterade områden utvecklas. Ett annat viktigt fokus inom ramen för detta tematiska mål är att underlätta kommersialisering av innovationer genom gränsöverskridande samarbete mellan forskning på universitet, högskolor och forskningsinstitutioner samt andra aktörer. Vidare kräver de utmaningar som programområdet står inför nya lösningar för bland annat tillhandahållande av nödvändig service, vilket också kan utvecklas inom ramen för detta tematiska mål.
2. **Öka tillgången till, användningen av och kvalitén på informations- och kommunikationsteknik.**
I fråga om utbyggnad av bredband och höghastighetsnät är det svårt att i programområdet urskilja tydliga mervärden av en gränsöverskridande samverkan och dessutom har många insatser redan gjorts. Insatser som rör utveckling av produkter och tjänster inom detta område är av intresse för programområdet men kan inrymmas inom samtliga övriga teman som ett verktyg för att uppnå målsättningar inom dessa.
3. **Öka konkurrenskraften hos små och medelstora företag.**
Små och medelstora företag utgör kärnan i regionens näringsliv. Genom en ökad samverkan mellan företag i programområdet kan konkurrenskraften främjas och betydande effekter för sysselsättning och ekonomisk tillväxt uppnås. Genom samverkan gynnas de små och medelstora företagens förutsättningar att öka omsättning, innovationskapacitet och möjlighet att agera på en större marknad.
4. **Stödja övergången till en koldioxidsnål ekonomi inom alla sektorer.**
Programområdet utmärker sig inte i fråga om gränsöverskridande kompetens och kapacitet inom temat. Forskning, utveckling och innovativa lösningar samt

företagsutveckling inom området bedöms kunna inrymmas inom andra teman, exempelvis inom tema 1 och 3.

5. Främja anpassning, riskförebyggande och riskhantering i samband med klimatförändringar.
Det finns tydliga gränsöverskridande mervärden och utbyten sker på nationell nivå. De resurser som finns till förfogande i programmet bedöms inte kunna ge någon större effekt på det tematiska målet för anpassning, men sådana insatser ryms även inom andra tematiska mål, som t. ex. inom tematiskt mål 1.
6. Skydda miljön samt främja en hållbar användning av resurser.
Programområdet har en unik miljö och unika kultur- och naturresurser som måste hanteras på ett hållbart sätt. Miljö, kultur- och naturresurserna är gemensamma och det finns ett gränsöverskridande intresse att skydda och utveckla dessa. Programmet kan främja utbyte av erfarenheter och kapacitetsutbyggnad inom området.
7. Främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinфраstruktur.
Förbättrade hållbara öst-västliga kommunikationer för att underlätta rörlighet för människor och gods i programområdet är en förutsättning för ökad tillväxt och utveckling av alla sektorer inom programområdet. Främjande av gränsöverskridande rörlighet måste gå hand i hand med en hållbar utveckling av transportlösningar. Inom programmet kan inte investeringar göras men programmet kan indirekt bidra till bättre kommunikationer genom att bidra till att stimulera samverkan som syftar till att utreda, underlätta och påverka förhållanden samt att få samsyn kring öst-västliga kommunikationer inom programområdet.
8. Främja sysselsättning och arbetskraftens rörlighet.
Rörligheten över gränsen är låg bland annat på grund av att restiderna kraftigt försvårar dagspendling. Programmet har med de medel som finns tillgängliga små möjligheter att göra förändringar inom detta område.
9. Främja social inkludering och bekämpa fattigdomen.
Få nyckelaktörer inom området har lyft detta som ett intressant tema för programmet och gränsöverskridande mervärden inom programområdet är svåra att finna.
10. Investera i utbildning, färdigheter och livslångt lärande.
Nyckelaktörer inom området har få uppslag till samarbeten vilket bland annat framgår i en tidigare genomförd utredning vilket gör att området inte är prioriterat.
11. Förbättra den institutionella kapaciteten och effektiviteten hos den offentliga förvaltningen. Inom temat finns potentiella mervärden och utrymme att pröva nya modeller och utvecklingsvägar för offentlig och privat sektor. Det är dock möjligt att de insatser som är av störst intresse, t ex insatser kopplade till service i glesbygd, delvis kan utvecklas inom tema 1.

De begränsade resurserna i programmet är ett motiv till att välja ett fåtal tematiska mål och investeringsprioriteringar, detta för att undvika en fragmentering av resurserna och skapa förutsättningar för programmet att faktiskt kunna åstadkomma en förändring.

Vidare har Kommissionen lyft vissa frågor som särskilt betydelsefulla att arbeta med vad gäller europeiskt territoriellt samarbete. Förutom att prioriteringarna bör vara förenliga med EU:s strategi för Östersjöregionen så lyfts bland annat forskning och innovation, miljö,

infrastruktur samt små och medelstora företags möjligheter att utvecklas. Insatser inom dessa områden kommer rymmas inom de valda tematiska områdena i programmet.

Fyra tematiska mål har prioriterats för Botnia-Atlanticaprogrammet 2014-2020:

- Tematiskt mål 1 ”Stärka forskning, teknisk utveckling och innovation” (vilket utgör programmets insatsområde 1 Innovation)
- Tematiskt mål 3 ”Öka små och medelstora företags konkurrenskraft” (vilket utgör programmets insatsområde 2 Näringsliv)
- Tematiskt mål 6 ”Skydda miljön och främja en hållbar användning av resurser (vilket utgör programmets insatsområde 3 Miljö)
- Tematiskt mål 7 ”Främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinфраstruktur” (vilket utgör programmets insatsområde 4 Transport)

Val av investeringsprioriteringar

Programmets fyra insatsområden består av en eller flera underliggande investeringsprioriteringar. Nedan följer en beskrivning av insatsområden och valda investeringsprioriteringar inom dessa.

Innovation

Forskning och utveckling prioriteras i regionala utvecklingsstrategier i samtliga regioner inom programområdet. Fokus i strategierna ligger på att stärka kopplingar mellan olika aktörer inom innovationssystemen, d v s de aktörer, nätverk och institutioner som är ömsesidigt beroende av varandra i innovationsprocessen. Dessa aktörer består av näringsliv, universitet/högskolor, offentlig och/eller ideell sektor som är involverade i en komplex väv av formella och informella nätverk. Det är en målsättning att öka samverkan dem emellan. Inom några av regionerna i programområdet finns även fokus på att stärka FoU-verksamheten inom offentlig sektor medan andra prioriterar att stärka aktörernas positioner internationellt.

Förutsättningarna för innovation kan förbättras i programområdet. Med innovation menas en ny vara eller tjänst, en ny process eller metod, ett nytt sätt att organisera verksamhet, en ny marknad eller nya sätt att nå och kommunicera med kunder och användare samt nya kompetenser. Det finns stora skillnader mellan regionerna i huruvida FoU bedrivs inom privat respektive offentlig sektor. Västerbotten är den enda region där en större del av FoU är i offentlig sektor. Nordland har en jämvikt mellan offentliga och privata investeringar medan övriga regioner har högst koncentration av FoU inom företagssektorn. Även om delar av programområdet har en större del privat än offentlig FoU är andelen av förädlingsvärdet som går till FoU hos företag fortfarande låg. De olikheter som finns i innovationskapacitet innebär gränsöverskridande mervärden där regioner med sämre innovationskapacitet kan lära av övriga regioner samtidigt som de regioner som är innovationsledare ytterligare kan stärka sin innovationskapacitet inom fler områden. Dessutom kan en större kritisk massa uppnås inom mer specialiserade områden där forskningsmiljöerna är små. Genom samverkan blir det möjligt att bygga mer konkurrenskraftiga forskningsmiljöer.

Syftet med att välja detta insatsområde är att stärka programområdets innovationskapacitet och konkurrenskraft inom programmets prioriterade områden. Detta ska ske genom skapande av kompetenscentra. Ett kompetenscentrum kan vara en del av ett innovationssystem men behöver inte innefatta alla delar av innovationssystemet. Inom ett gränsöverskridande kompetenscentrum ska strävan mot etablering av långsiktiga strukturer finnas. Ett

kompetenscentrum ska vara en mötesplats mellan forskningsinstitutioner, näringsliv och offentlig sektor. Det är inte nödvändigt att ett kompetenscentrum består av alla aktörer i ett initialt skede, det ska dock tydligt framgå hur målgruppen (näringsliv eller offentlig verksamhet) ska kunna ta del av effekterna.

Det finns idag en rad universitetssamarbeten i regionerna som har förutsättningar att utvecklas till kompetenscentra. För en fungerande kunskapsöverföring behövs strukturer för sammanförande av kompetens och kunskap inom relevanta områden. Detta kan ske genom gränsöverskridande samverkan och tillskapande av fysiska och virtuella mötesplatser mellan forskningsinstitut, offentlig sektor och näringsliv. Dessutom finns redan idag ett antal utvecklade kompetenscentrum, exempelvis inom inomhusmiljöer, åldringsvård, IKT och samhällsvetenskapliga studier. En målsättning för programområdet bör vara att utveckla befintliga samarbeten och bygga nya långsiktigt hållbara strukturer för innovationsutveckling.

Samarbetet mellan näringsliv och den akademiska världen är relativt begränsat i programområdet. Med anledning av en allt tuffare konkurrenssituation är det viktigt för näringslivets utveckling att företagen i programområdet satsar mer på forskning och utveckling för att minska sårbarheten i framtiden. I detta sammanhang är det också viktigt att betona betydelsen av att ta tillvara alla tillgängliga kompetenser då det är känt att majoriteten av dem som forskar är män och särskilt hög är andelen inom områden med större närhet till kommersialisering såsom teknik och naturvetenskap.

Insatser inom programmet bör vara inriktade på att tillvarata innovationskraften hos olika grupper. Alltför heterogena grupper har en negativ effekt på innovationsutvecklingen. Dessutom skiljer sig möjligheterna att få tillgång till finansiering mellan grupper, där de med utländsk bakgrund har svårast att attrahera kapital.

Programområdet är präglad av en stor offentlig sektor och en ökad innovationsförmåga inom denna har således en avgörande betydelse för möjligheterna till utveckling av hållbara produkter och tjänster för en ökad tillväxt och samhällsnytta. Med en könssegregerad arbetsmarknad i programområdet där kvinnor t ex i större utsträckning arbetar inom offentlig sektor, krävs ett särskilt fokus på att uppnå jämnare könsfördelning då det är känt att sannolikheten för innovation är näst intill dubbelt så hög i organisationer med jämn representation. Den offentliga sektorn kan agera som drivkraft för både utveckling och användning av innovationer genom att skapa ett innovativt samhällsklimat, där regelverk och styrmedel kan användas för att premiera nytänkande och utveckling, även i näringslivet.

Regionerna delar flera gemensamma utmaningar, däribland klimatförändringar och påverkan på den gemensamma miljön. Andra gemensamma utmaningar är de demografiska förändringar som programområdet står inför med en åldrande befolkning och vikande befolkningsunderlag i befolkningsmässigt små kommuner. Med de demografiska utmaningar som Botnia-Atlanticaområdet står inför finns anledning att stimulera utveckling av innovativa offentliga tjänster. Offentlig verksamhet kan bidra till utvecklingen av lösningar på egna problem och på de stora samhällsutmaningarna. En viktig förutsättning är att offentliga aktörer utvecklar ett närmare samarbete med näringslivet samt med forskare och akademiska miljöer.

En möjlighet för programområdet att stärka innovation och forskning i små- och medelstora företag är genom att kommuner och andra offentliga aktörer deltar i gränsöverskridande samarbeten för att hitta innovativa lösningar för att möta de demografiska utmaningarna. Genom gränsöverskridande samverkan mellan offentliga aktörer kring gemensamma utmaningar kan en efterfrågan på innovativa lösningar skapas.

I programområdet finns förutsättningar för miljödriven utveckling som tar avstamp i tillgången på råvaror och en högutbildad befolkning. Genom att utveckla innovativa lösningar

inom alla prioriterade utvecklingsområden skapas möjligheter för stärkt konkurrenskraft när den internationella efterfrågan på klimatsmarta och miljöanpassade produkter väntas öka.

Sammantaget finns potentiella mervärden i att främja strukturer för gränsöverskridande kunskapsöverföring, mervärden i att utveckla samarbeten mellan de kunskapsbärande organisationerna och näringslivet samt mervärden i att öka kapaciteten hos offentliga aktörer att implementera innovativa lösningar för de demografiska och miljömässiga utmaningar som programområdet står inför.

Valda investeringsprioriteringar inom insatsområde Innovation:

- Att förbättra forsknings- och innovations-infrastrukturen och kapaciteten att utveckla spetskompetens inom forskning och innovation samt främja kompetenscentrum, särskilt sådana som är av europeiskt intresse
- Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål

Näringsliv

Internationalisering genom t ex ökad export ses som en väg för ökad tillväxt inom SMF medan kunskapshöjande insatser är en annan. Ökat fokus på digitala tjänster och affärsmodeller lyfts också som ett sätt att öka konkurrenskraften hos SMF. Socialt företagande kan vara en möjlighet för att ta tillvara på de utvecklingsmöjligheter som finns i den ideella sektorn samtidigt som det skulle kunna öka möjligheten för kvinnor och män som står långt ifrån arbetsmarknaden att inkluderas. Sysselsättningsgraden för personer med ursprung i ett annat land är genomgående lägre än för de som är födda i respektive land. Att involvera en mångfald av människor (kön, etnicitet etc.) ger vidgade referensramar och bidrar till ett kreativt klimat vilket också kan ge ökade möjligheter att nå nya marknader och bredda rekryteringsunderlaget.

En viktig del i Europa 2020 strategin är att förbättra SMF:s konkurrenskraft. Främjande av konkurrenskraften i det stora antalet mindre företag i programområdet skulle kunna ge betydande effekter för sysselsättning och ekonomisk tillväxt. De små och medelstora företagens konkurrenskraft kan stärkas genom gränsöverskridande samverkan som tar utgångspunkt i de skillnader och likheter i näringslivsstruktur som finns mellan regionerna i programområdet. Samverkan mellan företag förbättrar dessas förutsättningar att öka sin omsättning, innovationskapacitet samt företagens möjligheter att agera på en större marknad. En ökad samverkan ger dessutom tillgång till internationella kontakter och erfarenhetsutbyten med företag med liknande eller kompletterande kompetenser.

I programområdet råder skillnader mellan länderna i graden av internationalisering hos de små och medelstora företagen. En ökad gränsöverskridande handel och samverkan skulle bidra till tillväxt hos företagen i regionen, men en ökad samverkan i programområdet ger också kritisk massa och förutsättningar att bygga gemensamma strukturer som hjälper mindre företag att nå ut på internationella marknader runt Östersjön, kontinentala Europa och övriga världen. Detta kan även ge möjlighet att uppnå kritisk massa inom smala specialiseringsområden.

Samverkan mellan företag i programområdet är inte så utvecklad som den skulle kunna vara. Språkbarriärer, kulturella skillnader och bristfälliga kommunikationer i området är faktorer som hindrar utvecklingen och därför krävs riktade insatser för att stimulera samverkan och överkomma de hinder som finns.

Tydliga skillnader i näringslivsstruktur finns i programområdet bland annat i tonvikt i tjänstenäring respektive varuproducerande näringar. Här finns utrymme för utvecklade samarbeten mellan regionerna i programområdet. Samverkan gör det möjligt att få tillgång till kompletterande kompetenser för en utveckling mot näringar med en högre specialiseringsgrad, vilket blir allt mer betydelsefullt i övergången mot en kunskapsbaserad ekonomi. Några av regionerna har en tonvikt mot offentlig sektor där det kan finnas utrymme för ökade möjligheter att nyttja offentlig sektor som drivkraft för utveckling av ett innovativt och hållbart näringsliv.

Sammantaget finns i programområdet gränsöverskridande mervärden och en utvecklingspotential i att stärka SMF:s förmåga att samverka inom programområdet och därigenom växa såväl lokalt, regionalt samt på internationella marknader.

Vald investeringsprioritering inom insatsområde Näringsliv:

- Stödja kapaciteten för små och medelstora företag att satsa på tillväxt på regionala, nationella och internationella marknader och ägna sig åt innovationsprocesser

Miljö

Programmet prioriterar utvecklandet av natur- och kulturarv som ett led i att öka regionernas attraktionskraft för boende och besökare. Hållbart företagande baserat på hållbar förvaltning av naturresurserna i regionerna ses som önskvärt.

Natur- eller kulturarv avser unika kultur- eller naturhistoriska miljöer som vittnar om människans eller jordens historia. För att dessa miljöer ska kunna överföras från generation till generation är det viktigt att skydda dem mot förfall och förstörelse men också att tillgängliggöra dem för fler.

Kulturarvet är inte konstant utan förändras hela tiden och det omfattar både materiella och immateriella uttryck. Det kan handla om traditioner, språk, konstnärliga verk, historiska lämningar, arkiv- och föremålssamlingar samt kulturlandskap som överförs från generation till generation. Kulturarvet skapas och omskapas hela tiden och detta genererar behov av att ge nya uttryck plats i det offentliga rummet, exempelvis kulturarv som kommer med människor från andra delar av världen. Det kulturarv som kommer från marginaliserade grupper ges mindre utrymme i det offentliga rummet och det offentliga samtalet. Kvinnors arbete och hantverk har historiskt getts lägre status.

Alla tre länderna i Botnia-Atlanticaområdet har världsarv utsedda av UNESCO. I programområdet finns kulturarvet Vegaskärgården i Norge och det gränsöverskridande naturarvet Höga kusten/Kvarken skärgård som finns på svenska och finska sidan om Bottniska viken. Världsarven är en tillgång för Botnia-Atlanticaområdet och genom att öka kunskap och kännedom om det världsunika med dessa bidrar detta till att öka programområdets attraktivitet. Både i relation till världsarven men också i relation till övriga unika natur- och kulturarv i programområdet finns förutsättningar för gemensam utveckling, ett ökat tillgängliggörande och ett kommersiellt utbyte.

Under föregående programperiod har samarbetsprojekt med koppling mot natur- och kulturarv genomförts. Dessa kan delas in i två typer av verksamheter: metodutveckling för bevarande av fornlämningar samt att koppla ihop världsarven inom programmet.

Programområdet har en geografi som omfattar bland annat skärgård och fjällområden samt samhällen med lång historia. Det produktiva nyttjandet av naturtillgångar öppnar upp möjligheter för ekonomisk tillväxt men har på samma gång även negativa effekter på dessa tillgångar och på den biologiska mångfalden vilket även ger sociala konsekvenser i berörda samhällen. I programområdet finns skyddsvärda naturmiljöer, skyddet av dessa har olika inriktning i de olika regionerna och tar sin utgångspunkt i olika aspekter. De norska områdena har ett naturskydd med fokus på att bevara ekosystem och samtidigt ge möjlighet till rekreation och hållbar näringslivsutveckling medan man i Sverige har fokus på att skydda vildmarken. I de skogsbeklädda delarna av det svenska inlandet finns det spridda naturreservat och i den finska delen av programområdet finns ett stort antal skyddade naturmiljöer längs kusten och i inlandet.

Tydligaste gränsöverskridande mervärden finns i de gemensamma naturresurserna, framförallt Bottniska viken men även fjällkedjan som sammanbinder Sverige och Norge. Dessa mervärden kan realiseras genom att säkerställa skyddet för de gemensamma naturresurserna, bland annat genom att använda de kunskapsresurser som finns hos olika aktörer. Det kan även finnas effektiviserings- och samordningsvinster i att samverka över landsgränser.

I programområdet finns en betydande kunskapsbas kring kartläggning av hav, vatten och havsbotten samt åtgärder för att förbättra eller skydda miljön. Flera projekt med inriktning mot frågorna har också bedrivits, vilka har bidragit till att bygga upp och stärka det regionala kompetenskapitalet inom temat¹. Behov att komplettera och vidareutveckla tidigare genomförda insatser finns.

Sammantaget finns potentiella mervärden i att utveckla natur- och kulturarv på ett hållbart sätt och dels i att skydda den biologiska mångfalden i programområdet.

Valda investeringsprioriteringar inom insatsområde Miljö:

- Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet
- Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur

Transport

Regionerna prioriterar i sina utvecklingsstrategier en stärkt samverkan kring strategisk planering, utveckling av handlingsplaner för ökad samordning kring transporter av gods och människor.

Utveckling av transportlänkarna i öst-västlig riktning är en förutsättning för gränsöverskridande samverkan inom områden såsom näringsliv, besöksnäring och sjukvård. En sådan utveckling skulle även kunna förbättra möjligheterna för hållbara transporter i norra Skandinavien.

Inom transportsektorn, särskilt inom godstransporter och logistik, är arbetsmarknaden könssegregerad. Transportsystemet nyttjas dessutom olika av män och kvinnor. Skillnaderna syns i antal resor, resornas längd, tiden som läggs på att förflytta sig och i valet av färdmedel.

¹ Det mer övergripande projektet Plan Bothnia, som medfinansieras av Europeiska havs- och fiskerifonden, är ett exempel på ett planeringsverktyg som kan bidra till fortsatt utveckling på området.

Grupper med sämre socioekonomiska förutsättningar är i större utsträckning beroende av kollektiva färdmedel än andra grupper. För att främja jämställdhet, lika möjligheter och icke-diskriminering strävar programmet efter att utveckla kommunikationslösningar som är användbara för en mångfald av människor.

Inom programområdet finns en transportlänk som sträcker sig från den norska atlantkusten genom norra Sverige och Finland vidare österut. Denna är dock i behov av att utvecklas. Utbytet mellan länderna i programområdet skulle främjas av en stärkt öst-västlig förbindelse, inklusive en utveckling av transportlogistiken och samverkan mellan olika aktörer på transportmarknaden. För det gränsöverskridande samarbetet är det viktigt att olika kommunikationsformer kan kombineras så att smidiga och snabba förbindelselänkar uppstår.

Kvarkenförbindelsen som också uppmärksammats av EU-kommissionen som en viktig länk till Bottniska korridoren, är den enda reguljära transportlänken för passagerare och gods över Bottniska viken. Förbindelsen är sårbar eftersom underlaget är litet och trafikförhållandena under vintrarna kan vara svåra vilket medför risk för bristande kontinuitet. Färjeförbindelsen är även viktig ur ett miljöperspektiv. Många transportörer väljer lastbil via omvägen förbi Haparanda, vilket innebär en belastning på vägnät och miljön. Trafiken över Kvarken kan ha stor betydelse även för den norska delen av programområdet och dess industri främst fiskeindustrin med marknader österut.

För övergång till hållbara transporter för både gods och människor behövs en minskning av beroendet av fossila bränslen i transportsektorn, effektivare logistik och effektivare fordon. Stärks Kvarkenförbindelsen så att resorna landsvägen mellan Sverige och Finland kan minskas vore detta positivt då utsläppen minskas.

Avseende vägnätet finns det förbindelser både i nord-sydlig och i öst-västlig riktning. De enda trafiklederna över gränserna är de tre vägarna över den norsk-svenska gränsen i fjällen samt färjan mellan Vasa och Umeå. E12, som nyligen definierats som en del av det övergripande europeiska transportnätet TEN-T, går genom Botnia-Atlanticaområdet och binder samman de tre länderna via noderna Vasa, Umeå och Mo i Rana. Vägnätet genom det svenska inlandet lider av kvalitetsbrister. Vägförbindelserna mellan Norge och Sverige är sårbara, särskilt under vintertid.

Alla flygförbindelser mellan länderna i programområdet sker via Helsingfors, Stockholm och Oslo eftersom direkta flygförbindelser saknas mellan destinationer inom programområdet. I den norska delen av programområdet finns det ett större antal flygplatser med reguljära flygförbindelser där flygplatsen i Bodö är en regional hubb. I den svenska delen av programområdet är det färre flygplatser med längre avstånd mellan dem. I de finska regionerna finns två flygplatser med reguljära flygförbindelser.

Försök har gjorts att upprätta reguljär flygtrafik inom programområdet men de har blivit kortvariga. Flygförbindelsen mellan Vasa och Stockholm kan dock användas med anslutning till svenskt inrikesflyg till flygplatser i Västerbottens och Västernorrlands län. Flygplatsen i Hemavan betjänar också norska resenärer från Helgeland.

Satsningar för att främja de öst-västliga kommunikationerna inom programområdet bidrar till att främja tillgängligheten inom EU. Målet är att stråket genom Botnia-Atlanticaområdet ska utvecklas till ett ekonomiskt, miljövänligt och effektivt transportalternativ för regionerna i Finland, Norge och Sverige och därigenom skapa förutsättningar för fortsatta transporter vidare till exempelvis Ryssland samt EU.

Verksamheter under föregående programperiod som har anknytning till detta insatsområde har i huvudsak handlat om vidareutveckling av trafikkorridorer, förstudier för eventuella nya

kommunikationsmöjligheter samt datatrafik. Det är av stor vikt att erfarenheter från tidigare gjorda satsningar tas tillvara.

Programmet kan finansiera planering och strategiska underlag för att underlätta samt samordna gods- och passagerartransporter i TEN-T-nätet.

I den svenska transportplanen för 2014-2025 pekar regeringen ut åtgärder som kan ha betydelse för Botnia-Atlanticaområdet, bland annat en mötesstation på sträckan Hällnäs-Storuman samt mötesstationer och dubbelspår på Ostkustbanan mellan Sundsvall och Gävle. I det finska åtgärdsprogrammet till 2022 prioriteras bland annat E12-vägen mellan Tammerfors och Vasa.

I Norges nationella transportplan för 2014-2023 planeras i norra Norge en uppgradering av E6 i Helgeland, vilket kommer att medföra god vägstandard söder om Saltnfjället. I Nordland och Troms fylken kommer förbättringar att ske vid nyckelpassager över fjällen.

Vald investeringsprioritering inom insatsområde Transport:

- Att utveckla och förbättra miljövänliga (även tystare) och koldioxidsnåla transportsystem, däribland transporter på inre vattenvägar och sjöfart, hamnar, multimodala förbindelser och flygplatsinfrastruktur för att främja hållbar regional och lokal trafik

1.1.1. Motivering för valet av tematiska mål och motsvarande investeringsprioriteringar som gäller partnerskapsöverenskommelsen, och som bygger på att man fastställt regionala och i tillämpliga fall nationella behov, inklusive sådana behov som fastställts i relevanta landsspecifika rekommendationer, antagna i enlighet med artikeln 148.4 i EUF-fördraget, och med hänsyn till förhandsutvärderingen

Tabell 1: Motivering för valet av tematiska mål och investeringsprioriteringar

Valt tematiskt mål	Vald investeringsprioritering	Motivering för valet
Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation	Att förbättra forsknings- och innovations-infrastrukturen och kapaciteten att utveckla spetskompetens inom forskning och innovation samt främja kompetenscentrum, särskilt sådana som är av europeiskt intresse	Genom utveckling av nya och befintliga kompetenscentra kan konkurrenskraftiga innovationsmiljöer skapas. I programområdet finns kompletterande forskningsmiljöer med möjlighet att bidra till konkurrenskraftiga miljöer inom mer specialiserade områden. Genom en större kritisk massa och samverkan mellan aktörer kan innovationsstrukturen förbättras och kunskaps-överföring baserad på gemensamma utmaningar gynnas. Skilda och kompletterande villkor (ex olika tonvikt på offentlig och privat forskning i de olika regionerna) ger möjligheter till gemensamt lärande.
	Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och	I programområdet spelar offentlig sektor en stor roll, genom efterfrågestimulans riktad mot denna sektor kan en stor marknad öppna sig för aktörer i området. Gleshet och demografiska utmaningar kräver användande av nya lösningar för offentlig service.

	tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål	Olikheter ger möjligheter att utveckla innovativa lösningar som är konkurrenskraftiga och tillämpbara i en större kontext. Forskning på universitet och högskolor leder inte i tillräcklig grad till kommersialisering och innovationer. Stärkt samverkan mellan näringsliv, samhälle och akademi kan stimulera en positiv utveckling. En större kritisk massa behövs både för att få en större efterfrågan för nya produkter, tjänster och metoder men också för att få bättre innovationskapacitet.
Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft	Stödja kapaciteten för små och medelstora företag att satsa på tillväxt på regionala, nationella och internationella marknader och ägna sig åt innovationsprocesser	Tillväxten i regionen kan främjas av ökad samverkan bland SMF. Språkbarriärer, kulturella skillnader och bristfälliga kommunikationer kräver särskilda insatser för att stimulera samverkan mellan SMF inom programområdet. Stora investeringar i regionen kan innebära möjligheter för de relativt sett små företagen genom t ex företagssamverkan. Genom samverkan över gränserna erhålls tillgång till en större marknad.
Att skydda miljön och främja en hållbar användning av resurser	Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet	I programområdet finns gemensamma natur- och kulturarv som sträcker sig över gränserna, vilket kräver särskilda insatser för att skydda, främja och utveckla dessa. För att insatserna ska bli effektiva krävs samverkan över gränserna. Programområdet är delvis en socialt, kulturellt och historiskt sammanhörande region med gemensamma kulturhistoriska områden som kan vidareutvecklas. Genom att tillgängliggöra natur- och kulturarvet för fler skapas förutsättningar för bevarandet av dessa. Natur- och kulturarvet behöver vidareutvecklas och tillgängliggöras för fler, eftersom en potential för ökat ekonomiskt utbyte finns.
	Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur	I regionen finns gemensamma miljö- och naturresurser som kräver gemensamma åtaganden för skydd av dessa. Klimatförändringarna och dess påverkan på programområdet kräver samverkan över gränserna. Likaså finns samverkansmöjligheter kopplade till den påverkan som råvaruutvinning och andra näringar som bygger på naturresurser har på miljön.
Att främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar kring viktig infrastruktur	Att utveckla och förbättra miljövänliga (även tystare) och koldioxidsnåla transportsystem, däribland transporter på inre vattenvägar och sjöfart, hamnar, multimodala förbindelser och flygplatsinfrastruktur för att främja hållbar regional och lokal trafik	I programområdet finns försvårande omständigheter såsom havs- och fjällgränser samt ett nordligt klimat som till viss del gör kommunikationerna mellan länderna otillförlitliga. Genom att skapa förutsättningar för hållbara välkoordinerade transporter stimuleras många andra områden såsom utveckling av småföretags-samarbeten eller inom samverkan på miljöområdet.

		Det finns etablerade logistik- och infrastruktur-satsningar som ytterligare kan utvecklas för att förbättra kommunikationerna inom programområdet.
--	--	--

1.2. Motivering för fördelningen av medel

Insatsområden har identifierats utifrån var medlen kan tänkas göra mest nytta i förhållande till andra program och insatser, mängden tillgängliga medel i programmet och de behov som finns utpekade för programområdet i regionala, nationella och makroregionala strategier.

42,75 % av programmets resurser ska destinerats till insatsområdet Innovation. Detta område är ett av de mer mångsidiga och bedömningen är att en bredd av insatser inom olika sektorer kommer att kunna genomföras inom ramen för detta tematiska mål. Inom ramen för det tematiska målet har två olika investeringsprioriteringar valts, vilket också motiverar en större andel av resurserna. Tillskapandet av långsiktigt hållbara strukturer för innovation är en förutsättning för programområdets utveckling inom många olika sektorer liksom kommersialisering och tillämpning av innovativa lösningar.

17 % av programmets resurser ska riktas mot insatsområdet Näringsliv. Inom det tematiska området har en investeringsprioritering valts. Valet av detta tematiska mål motiveras av att satsningar på SMF får stort genomslag för programområdets tillväxt eftersom dessa utgör ryggraden i områdets näringsliv. Det finns en stor potential för utveckling av näringslivet genom samverkan över gränserna.

27,25 % av programmets resurser avsätts till insatsområdet Miljö. Inom området finns ett flertal aktörer och ett stort engagemang för en gränsöverskridande samverkan, varav flera har upparbetade nätverk. Inom ramen för det tematiska målet har två olika investeringsprioriteringar valts.

7 % av programmets resurser avsätts till insatsområdet Transport. Detta korresponderar väl till den nivå som varit i föregående programperioder och reflekterar det faktum att inom detta insatsområde har endast en investeringsprioritering valts och insatserna som beräknas genomföras kräver inte större budget då t ex fysiska investeringar inte kan genomföras.

6 % av programmets resurser avsätts till insatsområdet Tekniskt stöd.

Finansiering av programmet

Medfinansieringsgraden i programmet är 60 procent för samtliga insatsområden förutom tekniskt stöd som är 50 %. Under programperioden 2007-2013 har det under perioder varit svårt att hitta nationell medfinansiering. En höjd medfinansieringsgrad till 60 procent innebär att medfinansieringen ligger på en liknande nivå som Nordprogrammet som till viss del överlappar Botnia-Atlanticas programområde. För norska stödmottagare är medfinansieringsgraden liksom programperioden 2007-2013 50 %. Nationell medfinansiering av programmets insatser är en viktig princip, inte minst som en kvalitetssäkring och en garanti för att det finns ett ägandeskap och engagemang lokalt och regionalt för programmets prioriteringar.

Programmet finansieras av EU-medel och nationell offentlig medfinansiering från Finland och Sverige, samt norsk finansiering. EU-medlen kan täcka upp till 60 % av projektens kostnader i medlemsländerna. Inom alla fyra insatsområden kan även privat medfinansiering växla upp EU-medel. Den privata medfinansieringen utgör indikativt 2 % av total finansiering och 4 % av nationell medfinansiering. Om den privata medfinansieringen uteblir kan den ersättas av offentlig medfinansiering.

Den norska finansieringen är uppdelad i statliga medel, här kallade IR-medel, samt regional medfinansiering. IR-medlen kan täcka upp till 50 % av projektens kostnader. Nordland fylke ansvarar både för IR-medlen och delar av den regionala medfinansieringen. Norsk medfinansiering kommer också från andra offentliga organisationer och/eller i form av privata medel som också kan växla upp IR-medel.

Tabell 2: Översikt över investeringsstrategin för samarbetsprogrammet

Insatsområde	Eruf-stöd (i euro)	Andel av unionens sammanlagda stöd till samarbetsprogrammet ² (i %)			Tematiskt mål ³	Investeringsprioriteringar ⁴	Specifika mål för investeringsprioriteringen	Resultatindikatorer för det specifika målet
		Eruf ⁵	ENI ⁶ (om tillämpligt)	IPA ⁷ (om tillämpligt)				
Innovation	15 533 769	42,75 %			Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation	Att förbättra forsknings- och innovations-infrastrukturen och kapaciteten att utveckla spetskompetens inom forskning och innovation samt främja kompetenscentrum, särskilt sådana som är av europeiskt intresse	Utvecklade långsiktigt hållbara kompetenscentra	Forskare inom FoU

² Redovisningen av andelarna för Europeiska grannskapsinstrumentet och Instrument för stöd inför anslutningen beror på vilken typ av förvaltning som valts.

³ Namn på det tematiska målet (ej tillämpligt på tekniskt stöd).

⁴ Namn på investeringsprioriteringen (ej tillämpligt på tekniskt stöd).

⁵ Europeiska regionala utvecklingsfonden

⁶ Europeiska grannskapsinstrumentet.

⁷ Instrumentet för stöd inför anslutningen.

						Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål	Ökad tillämpning av innovativa lösningar	SMF med egen FoU verksamhet
Näringsliv	6 176 851	17 %			Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft	Stödja kapaciteten för små och medelstora företag att satsa på tillväxt på regionala, nationella och internationella marknader och ägna sig åt	Ökad kapacitet för gränsöverskridande affärssamarbeten	Andel innovativa SMF som samarbetar med andra

						innovationsprocesser		
Miljö	9 900 326	27,25 %			Att skydda miljön och främja en hållbar användning av resurser	Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet	Ett ökat hållbart nyttjande av natur- och kulturarv.	Besök vid världsarv
						Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur	En ökad beredskap att hantera miljöutmaningar i havs-, kust- och fjällområdena samt till havet rinnande vattendrag	En renare miljö
Transport	2 543 409	7 %			Att främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinфраstruktur	Att utveckla och förbättra miljövänliga (även tystare) och koldioxidsnåla transportsystem, däribland transporter på inre vattenvägar och sjöfart, hamnar, multimodala förbindelser och flygplatsinfrastruktur för att främja hållbar regional och lokal trafik	Ökat antal strategier kring hållbara öst-västra transportlänkar	Antal transportstrategier som presenterats för nyckelpersoner
Tekniskt stöd	2 180 065	6 %			Tekniskt stöd		Skapa förutsättningar för ett effektivt programgenomförande	

2. INSATSOMRÅDEN

2.1. Insatsområde Innovation

2.1.1. Investeringsprioritering

Att förbättra forsknings- och innovations-infrastrukturen och kapaciteten att utveckla spetskompetens inom forskning och innovation samt främja kompetenscentrum, särskilt sådana som är av europeiskt intresse.

2.1.1.1. Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Specifikt mål: Utvecklade långsiktigt hållbara kompetenscentra

För den långsiktiga utvecklingen i programområdet och för att möta snabba samhällsförändringar samt öka den globala konkurrenskraften är programområdets innovationsförmåga av vikt. En viktig förutsättning för att uppnå en god innovationsförmåga är starka forsknings- och innovationsstrukturer.

Programmet kan bidra till att skapa långsiktigt hållbara strukturer för innovation genom en utvecklad samverkan kring de prioriterade utvecklingsområdena inom programområdet. En ökad samverkan i programområdet ger tillgång till en större kritisk massa med fler aktörer. Genom att samla gränsöverskridande forskningssamarbeten i kompetenscentra skapas möjligheter för hållbar utveckling inom områden där respektive region inte skulle nå lika långt på egen hand.

Programmet ska bidra till fler kompetenscentra där t ex. universitet/forskningsinstitut, näringsliv, myndigheter och det omgivande samhället kan mötas i virtuella och fysiska noder för att bli internationellt konkurrenskraftiga inom sitt område. Nya samarbeten över bransch- och sektorsgränser ska främjas.

Möjligheten att ta del av de system och miljöer som främjar innovation är mer begränsade i områden där kommunikationerna är otillfredsställande. Denna utmaning kan bemötas med hjälp av virtuella kompetenscentra, vilket möjliggör en mer distansoberoende samverkan mellan aktörer och kan kompensera för de nackdelar som följer av de långa avstånden.

Önskvärda resultat:

- **Konkurrenskraftiga innovationsmiljöer**
- **Långsiktigt hållbara strukturer för innovation**

Tabell 3: Programspecifika resultatindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)⁸	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
R1	Forskare inom FoU	Antal personer	3508	2011	Ökning 1 % per år (Totalt 3 724 stycken)	SCB (Sv), Statistisk sentralbyrå (No) och Tilastokeskus (Fi).	Vartannat år

⁸ Målvärdena kan vara kvalitativa eller kvantitativa.

2.1.1.2 Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen

Programmets medel kan användas för att initiera, bygga upp och utveckla virtuella kompetenscentra för att samla och förädla kunskap gränsöverskridande. Verksamheten inom ett kompetenscentrum ska fokusera på en eller ett fåtal discipliner. Ambitionen med ett kompetenscentrum är att verksamheten ska pågå under projektiden och ha en överlevnad efter projektets slut.

Exempel på åtgärder som kan stödjas inom programmet:

- Samverkan mellan t ex forskningsinstitutioner, näringsliv och/eller offentlig sektor för tillskapande av långsiktigt hållbara gränsöverskridande nätverk och/eller kluster
- Skapa arenor och verktyg som stöttar innovationsprocesser och ömsesidigt lärande
- Utveckling av fysiska och virtuella mötesplatser som ger förutsättningar för utveckling av innovativa lösningar i produkt-, tjänste- och metodutveckling.

Stödmottagare kan till exempel vara universitet, högskolor och forskningsinstitutioner, näringslivets organisationer och offentliga verksamheter.

Målgruppen är universitet, högskolor och forskningsinstitutioner, näringslivet och offentliga verksamheter.

2.1.1.3 Vägledande principer för urval av insatser

- **Gränsöverskridande mervärde**
Det är viktigt att använda landsgränsen/-erna som en resurs i projektgenomförandet. Projekten ska därför definiera varför man arbetar över landsgränser och vilken roll dessa har.
- **Gemensamt ansvar för projektet**
Projekt som genomförs inom programmet ska planeras, finansieras, bemannas och genomföras gemensamt.
- **Bestående resultat**
Projektorganisationen ska byggas på ett aktivt ägarskap med en uttalad idé kring hur resultaten ska omsättas. Projekt ska sträva efter att skapa långsiktiga förändringar inom och utanför sin egen verksamhet.
- **Resultatorientering**
Projektet ska bidra till att uppnå investeringsprioriteringens specifika mål. En klar koppling mellan aktiviteter, direkta resultat och effekter ska finnas.
- **Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt**
De horisontella kriterierna jämställdhet, mångfald och miljö bör införlivas i projektverksamheten.
- **EU:s strategi för Östersjöregionen**
Det finns flera samarbetsområden inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen som har kopplingar till Botnia-Atlanticaprogrammet. Skulle ett Botnia-Atlantica projekt vara del av ett s.k. flaggskeppsprojekt inom EU:s strategi för Östersjöregionen kommer detta att prioriteras framför andra projekt förutsatt att projektet uppfyller alla övriga programkriterier.

- **Resultat som kan spridas i en vidare kontext**
Projekt ska sträva efter att resultaten bör få stor spridning inom och utanför programområdet.
- **Näringslivets medverkan i projektgenomförande**
Projekt ska, där så är relevant, visa på att företag eller näringslivets organisationer efterfrågar projektets resultat.

För denna investeringsprioritet gäller särskilt att projekt som kan påvisa förankring hos forskningsinstitutioner, näringsliv samt offentlig sektor kommer att prioriteras framför projekt med lägre grad av samverkan.

Inom investeringsprioriteten prioriteras insatser inom områdena hållbar energi och miljöteknik, digitala tjänster, skog och trä, havsmiljö, livsmedel, servicebranschen (innefattar såväl offentlig service som annan service, som t ex hur service i glest befolkade områden kan bibehållas), turism, kulturella och kreativa näringar samt säkerhet och räddning.

För ytterligare information se bilaga 3.

2.1.1.4. Aktivitetsindikatorer (per investeringsprioritering)

Tabell 4: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Id-nummer	Indikator (indikatorns namn)	Måttenh	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
A1	Antal forskningsinstitut som deltar i gränsöverskridande kompetenscentrum	Antal	20	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering
A2	Antal företag som deltar i gränsöverskridande kompetenscentrum	Antal	15	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering
A3	Antal offentliga organisationer (exklusive forskningsinstitut) som deltar i gränsöverskridande kompetenscentrum	Antal	10	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering

2.1.2. *Investeringsprioritering*

Att främja företagsinvesteringar inom forskning och innovation och utveckla kopplingar och synergieffekter mellan företag, forsknings- och utvecklingscentrum och den högre utbildningssektorn, särskilt främjande av investering i produkt- och tjänsteutveckling, tekniköverföring, social innovation, miljöinnovation, offentliga tillämpningar, efterfrågestimulans, nätverk, kluster och öppen innovation genom smart specialisering, och stödja teknisk och tillämpad forskning, pilotverksamhet, tidiga produktvalideringsåtgärder och kapacitet för avancerad produktion och förstagångsproduktion, särskilt vad gäller viktig möjliggörande teknik och spridning av teknik för allmänna ändamål

2.1.2.1. Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Specifikt mål: Ökad tillämpning av innovativa lösningar

Parallellt med stärkta innovationsstrukturer riktar programmet in sig på insatser för att stimulera ett mer innovativt näringsliv och en ökad tillämpning av innovativa lösningar.

En utmaning inom programområdet är den låga kommersialiseringsgraden av forskning och därför finns ett behov av att stödja FoU-investeringar i näringslivet. Programmet ska stödja samarbeten och processer som leder till ökad kommersialisering av innovationer, detta kan ske i nära samverkan med offentlig sektor och/eller näringslivet och dess behov. Insatserna ska bidra till ett ökat nyttiggörande av forskningens resultat, idéer och kunskap i företag och i offentlig verksamhet.

Ett sätt att öka tillämpningen av innovativa lösningar är att stärka offentlig sektor i sin förmåga att efterfråga och utveckla sådana lösningar. Det handlar dels om att offentliga tjänster i sig ska vara innovativa, dels om att offentlig verksamhet aktivt ska delta i att finna innovativa lösningar på utmaningarna. Det finns en stor potential i utveckling av denna sektor som innovationsdrivare. Den offentliga verksamheten kan sätta politiska mål, påverka utformningen av standarder, göra offentliga data tillgängliga, utforma upphandlingsprocesser så att de öppnar för nya lösningar, genomföra innovationsupphandlingar eller utforma processer för samhällsplanering som främjar nya lösningar inom exempelvis hälso- och sjukvård.

Önskvärda resultat:

- **Nya innovativa lösningar (t ex produkter, tjänster och metoder) har prövats och fungerande lösningar har implementerats**
- **Utvecklad konkurrenskraft hos näringslivet i programområdet**
- **En ökad grad av kommersialisering av innovationer**

Tabell 5: Programspecifika resultatindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)⁹	Uppgiftskälla	Rapporterings- frekvens
R2	SMF med egen FoU verksamhet	Procent	52 %	2011	Ökning med 0,5 % per år (55%)	Normaliserade värden publicerade i Regional Innovation Scoreboard (insamlade från Community innovation survey från respektive statistikmyndighet)	Vartannat år

⁹ Målvärdena kan vara kvalitativa eller kvantitativa.

2.1.2.2 Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen

Exempel på åtgärder som kan stödjas inom programmet:

- Främja efterfrågan och tillhandahållande av nya lösningar för privat och offentlig service, t ex genom att stimulera den offentliga sektorns arbete med innovativa processer.
- Samverkan för att utveckla nya produkter och tjänster.
- Aktiviteter som bidrar till ett ökat nyttiggörande av forskningens resultat, idéer och kunskap i företag/organisationer.

Stödmottagare kan till exempel vara universitet, högskolor och forskningsinstitutioner, näringslivets organisationer och offentliga verksamheter.

Målgruppen är universitet, högskolor och forskningsinstitutioner, företag, näringslivets organisationer och offentliga verksamheter.

2.1.2.3. Vägledande principer för urval av insatser

- **Gränsöverskridande mervärde**
Det är viktigt att använda landsgränsen/-erna som en resurs i projektgenomförandet. Projekten ska därför definiera varför man arbetar över landsgränser och vilken roll dessa har.
- **Gemensamt ansvar för projektet**
Projekt som genomförs inom programmet ska planeras, finansieras, bemannas och genomföras gemensamt.
- **Bestående resultat**
Projektorganisationen ska byggas på ett aktivt ägarskap med en uttalad idé kring hur resultaten ska omsättas. Projekt ska sträva efter att skapa långsiktiga förändringar inom och utanför sin egen verksamhet.
- **Resultatorientering**
Projektet ska bidra till att uppnå investeringsprioriteringens specifika mål. En klar koppling mellan aktiviteter, direkta resultat och effekter ska finnas.
- **Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt**
De horisontella kriterierna jämställdhet, mångfald och miljö bör införlivas i projektverksamheten.
- **EU:s strategi för Östersjöregionen**
Det finns flera samarbetsområden inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen som har kopplingar till Botnia-Atlanticaprogrammet. Skulle ett Botnia-Atlantica projekt vara del av ett s.k. flaggskeppsprojekt inom EU:s strategi för Östersjöregionen kommer detta att prioriteras framför andra projekt förutsatt att projektet uppfyller alla övriga programkriterier.
- **Resultat som kan spridas i en vidare kontext**
Projekt ska sträva efter att resultaten bör få stor spridning inom och utanför programområdet.
- **Näringslivets medverkan i projektgenomförande**
Projekt ska, där så är relevant, visa på att företag eller näringslivets organisationer efterfrågar projektets resultat.

För denna investeringsprioritet gäller särskilt att projekt som kan påvisa förankring hos forskningsinstitutioner, näringsliv samt offentlig sektor kommer att prioriteras framför projekt med lägre grad av samverkan.

Inom investeringsprioriteten prioriteras insatser inom områdena hållbar energi och miljöteknik, digitala tjänster, skog och trä, havsmiljö, livsmedel, servicebranschen (innefattar såväl offentlig service som annan service, som t ex hur service i gleset befolkade områden kan bibehållas), turism, kulturella och kreativa näringar samt säkerhet och räddning.

För ytterligare information se bilaga 3.

2.1.2.4 Aktivitetsindikatorer

Tabell 6: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Id-nummer	Indikator (indikatorns namn)	Måttenhet	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
CI 28	Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter	Antal	5	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering
CI 29	Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter	Antal	10	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering
A4	Antal produkter, tjänster eller metoder som utvecklas i projekten.	Antal	10	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering
A5	Antal deltagande företag och organisationer som introducerar nya produkter eller tjänster.	Antal	10	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering

2.1.3. Resultatram

Tabell 7: Resultatram för insatsområde Innovation

Insatsområde	Typ av indikator	Id-nummer	Indikator eller viktigt genomförandesteg	Måttenh	Delmål för 2018	Slutmål (2023)	Uppgiftskälla
Innovation	Aktivitet	A1	Antal forskningsinstitut som deltar i kompetenscentrum	Antal	2	20	Projektrapportering
Innovation	Aktivitet	A4	Antal produkter, tjänster eller metoder som utvecklas i projekten	Antal	1	10	Projektrapportering
Innovation	Finansiell	F1	Utbetalda medel till projekt	EUR	14 % av insatsområdets budget har betalats ut (3 633 442 €)	100 % av insatsområdets budget har betalats ut (25 889 615 €)	Utbetalningar

2.1.4. Insatskategorier

Insatskategorier för innehållet i insatsområdet, enligt en nomenklatur som antagits av kommissionen, och en preliminär uppdelning av unionens medel.

Tabell 8-11: Insatskategorier

Tabell 8: Dimension 1 - insattstyp		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Innovation	060 Forskning och innovation vid offentliga forskningscenter och kompetenscenter, inklusive nätverkande	5 890 000
Innovation	062 Tekniköverföring och samarbete mellan högskola och näringsliv som i första hand gynnar små och medelstora företag	4 140 000
Innovation	063 Stöd till kluster och företagsnätverk som i första hand gynnar små och medelstora företag	3 640 000
Innovation	065 Forsknings- och innovationsinfrastruktur, processer, tekniköverföring och samarbete i företag med inriktning på en koldioxidsnål ekonomi och motståndskraft mot klimatförändringar	1 863 769

Tabell 9: Dimension 2 - finansieringsform		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Innovation	01	15 533 769

Tabell 10: Dimension 3 - typ av område		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Innovation	01 Storstadsområde	3 883 443
Innovation	02 Mindre stadsområde	3 883 442
Innovation	03 Landsbygdsområde	3 883 442
Innovation	04 Makroregionala samarbetsområden	3 883 442

Tabell 11: Dimension 6 - territoriella genomförandemekanismer		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Innovation	07	15 533 769

2.2. Insatsområde Näringsliv

2.2.1. Investeringsprioritering

Stödja kapaciteten för små och medelstora företag att satsa på tillväxt på regionala, nationella och internationella marknader och ägna sig åt innovationsprocesser

2.2.1.1. Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Specifikt mål: Ökad kapacitet för gränsöverskridande affärssamarbeten

Samarbete över gränserna kan erbjuda näringslivet i programområdet möjligheter att hitta synergier och kompletterande kompetenser i och med den diversifierade näringslivsstrukturen i programområdet. Genom att utveckla metoder och modeller samt nya affärsupplägg kan en ökad kapacitet för gränsöverskridande affärssamarbeten uppnås.

En gemensam utmaning i programområdet är att öka kompetensen i mindre företag att kunna utveckla metoder och affärsmodeller för nya marknader. Det finns även potential för att utveckla handeln mellan länderna. Trots närheten finns transportsvårigheter, språkliga och företagskulturella skillnader mellan länderna. Här behövs insatser för att bygga kontinuerliga affärskontakter men också hjälp med att hitta vägar ut mot nya marknader. Den nya tekniken och användande av nya affärsmodeller kan vara särskilt betydelsefulla för att överbrygga kommunikationssvårigheter i programområdet.

SMF är oftare verksamma på närmarknaden, vilken kan vara relativt liten. En konsekvens av detta blir brist på kritisk massa, svag innovationskapacitet och förmåga att ta till sig ny teknik. En ökad kapacitet för gränsöverskridande samverkan kan bidra till att övervinna dessa utmaningar och främja tillväxt i företagen.

En långsiktig positiv utveckling av programområdet kräver att de små och medelstora företagen som utgör basen i programområdets näringsliv stärks. Diversifiering av näringslivet och utveckling av hållbara produkter och tjänster är en förutsättning för en långsiktig ekonomisk tillväxt. Näringslivets konkurrenskraft stärks genom erfarenhetsutbyte, samverkan, handel och internationella kontakter i programområdet.

Önskvärda resultat:

- **Ökad konkurrenskraft för företag i programområdet genom utvecklade samarbeten**
- **Utökade kontakter inom näringslivet inom programområdet**

Tabell 12: Programspecifika resultatindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måttenh	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)¹⁰	Uppgiftskälla	Rapporterings- frekvens
R3	Andel innovativa SMF som samarbetar med andra	Procent	55 %	2011	Ökning med 0,5 % per år (mål 58%)	Normaliserade värden publicerade i Regional Innovation Scoreboard (insamlade från Community innovation survey från respektive statistikmyndighet)	Vartannat år

¹⁰ Målvärdena kan vara kvalitativa eller kvantitativa.

2.2.1.2. Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen

Exempel på åtgärder som kan stödjas inom programmet är:

- Aktiviteter för rådgivning och kunskapsuppbyggnad för SMF om internationalisering
- Aktiviteter för att sammanföra företag med kompletterande kompetenser för att stimulera innovationsförmåga i företagen
- Aktiviteter för att utveckla metoder och affärsmodeller för gränsöverskridande samverkan
- Aktiviteter för att utveckla handeln mellan länderna i programområdet och på externa marknader samt överbrygga svårigheter i gränsöverskridande affärssamarbeten
- Gemensamma marknadsaktiviteter såsom t ex kartläggning

Stödmottagare kan till exempel vara näringslivets organisationer och offentliga verksamheter.

Målgruppen är företag och konsumenter.

2.2.1.3. Vägledande principer för urval av insatser

- **Gränsöverskridande mervärde**
Det är viktigt att använda landsgränsen/-erna som en resurs i projektgenomförandet. Projekten ska därför definiera varför man arbetar över landsgränser och vilken roll dessa har.
- **Gemensamt ansvar för projektet**
Projekt som genomförs inom programmet ska planeras, finansieras, bemannas och genomföras gemensamt.
- **Bestående resultat**
Projektorganisationen ska byggas på ett aktivt ägarskap med en uttalad idé kring hur resultaten ska omsättas. Projekt ska sträva efter att skapa långsiktiga förändringar inom och utanför sin egen verksamhet.
- **Resultatorientering**
Projektet ska bidra till att uppnå investeringsprioriteringens specifika mål. En klar koppling mellan aktiviteter, direkta resultat och effekter ska finnas.
- **Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt**
De horisontella kriterierna jämställdhet, mångfald och miljö bör införlivas i projektverksamheten.
- **EU:s strategi för Östersjöregionen**
Det finns flera samarbetsområden inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen som har kopplingar till Botnia-Atlanticaprogrammet. Skulle ett Botnia-Atlantica projekt vara del av ett s.k. flaggskeppsprojekt inom EU:s strategi för Östersjöregionen kommer detta att prioriteras framför andra projekt förutsatt att projektet uppfyller alla övriga programkriterier.
- **Resultat som kan spridas i en vidare kontext**
Projekt ska sträva efter att resultaten bör få stor spridning inom och utanför programområdet.
- **Näringslivets medverkan i projektgenomförande**
Inom investeringsprioriteten kommer projekt som kan påvisa förankring hos

näringslivet/näringslivets aktörer att prioriteras framför projekt med lägre grad av förankring.

Inom investeringsprioriteten prioriteras insatser inom områdena hållbar energi och miljöteknik, digitala tjänster, skog och trä, havsmiljö, livsmedel, servicebranschen (innefattar såväl offentlig service som annan service, som t ex hur service i gleset befolkade områden kan bibehållas), turism, kulturella och kreativa näringar samt säkerhet och räddning.

För ytterligare information se bilaga 3.

2.2.1.4. Aktivitetsindikatorer

Tabell 13: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
CI 4	Antal företag som får icke-finansiellt stöd	Antal	100	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering
CI 2	Antal företag som får finansiellt stöd/bidrag	Antal	5	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering
CI 1	Antal företag som får stöd (= CI 4+ CI 2)	Antal	105	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering

2.2.2. Resultatram

Tabell 14: Resultatram för insatsområde Näringsliv

Insats- område	Typ av indikator	Id- nummer	Indikator eller viktigt genomförandesteg	Måttenhet	Delmål för 2018	Slutmål (2023)	Uppgiftskälla
Näringsliv	Aktivitet	CI	Antal företag som får stöd	Antal	7	105	Projektrapportering
Näringsliv	Finansiell	F1	Utbetalda medel till projekt	EUR	10 % av insatsområdets budget har betalats ut (1 029 475 €)	100 % av insatsområdets budget har betalats ut (10 294 752 €)	Utbetalningar

2.2.3. *Insatskategorier*

Insatskategorier för innehållet i insatsområdet, enligt en nomenklatur som antagits av kommissionen, och en preliminär uppdelning av unionens medel.

Tabell 15-18: Insatskategorier

Tabell 15: Dimension 1 - insattstyp		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Näringsliv	066 Avancerade stödtjänster för små och medelstora företag och grupper av sådana företag (inklusive ledning, marknadsföring och design)	2 838 425
Näringsliv	067 Näringslivsutveckling för små och medelstora företag, stöd till företagande och företagskuvöser (inklusive stöd till avknopningsföretag)	2 838 425
Näringsliv	074 Utveckling och främjande av turismtillgångar i små och medelstora företag	500 001

Tabell 16: Dimension 2 - finansieringsform		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Näringsliv	01	6 176 851

Tabell 17: Dimension 3 – typ av område		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Näringsliv	01 Storstadsområde	1 544 213
Näringsliv	02 Mindre stadsområde	1 544 213
Näringsliv	03 Landsbygdsområde	1 544 213
Näringsliv	04 Makroregionala samarbetsområden	1 544 212

Tabell 18: Dimension 6 - territoriella genomförandemekanismer		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Näringsliv	07	6 176 851

2.3. Insatsområde Miljö

2.3.1. Investeringsprioritering

Att bevara, skydda, främja och utveckla natur- och kulturarvet.

2.3.1.1. Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Specifikt mål: Ett ökat hållbart nyttjande av natur- och kulturarv

Programområdet har en unik miljö och unika natur- och kulturarv som måste hanteras på ett hållbart sätt. Vissa av dessa är också gränsöverskridande.

Det finns gemensamma intressen inom programområdet för främjande och hållbar utveckling av natur- och kulturarv. Genom samverkan över gränserna kan en kunskapsöverföring äga rum som till exempel kan leda till utveckling av nya och redan beprövade metoder att tillgängliggöra natur- och kulturarv..

För att skapa en ökad förståelse för natur- och kulturarvet behöver dessa vidareutvecklas och tillgängliggöras för fler. De natur- och kulturarv som finns i programområdet kan nyttjas för att öka områdets attraktivitet och företagande samt turism baserat på dessa resurser. Genom fortsatt utveckling av natur- och kulturarvet erbjuds fler att ta del av det och engagemanget för fortsatt skydd och utveckling kan därmed stärkas.

Det finns även potential till utveckling genom tvärsektoriellt samarbete inom området, exempelvis genom att koppla ihop utvecklingen av natur- och kulturarvet med IKT.

Önskvärda resultat:

- **Fler tar del av kultur, natur- och kulturarv på ett hållbart sätt**
- **Fler turismföretag och turistprodukter som baseras på programområdets natur- och kulturarv**
- **Ett utvecklat arbete för bevarande av natur- och kulturarv**

Tabell 19: Programspecifika resultatindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)¹¹	Uppgiftskälla	Rapporterings-frekvens
R4	Besök vid världsarv	Antal	172 400 besökare	2013	Ökning med 1 procent per år (totalt 183 000 besökare)	Besöksstatistik vid världsarv	Vartannat år

¹¹ Målvärdena kan vara kvalitativa eller kvantitativa.

2.3.1.2. Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen

Exempel på åtgärder som kan stödjas inom programmet är:

- Gemensamt utvecklande av världsarven i Botnia-Atlanticaområdet samt potentiella världsarvsobjekt
- Framtagning av metoder för vidareutveckling, tillgängliggörande och bevarande av natur- och kulturarv
- Insatser som främjar samarbeten för att utveckla natur- och kulturarv till attraktiva besöksmål, exempelvis genom innovativa digitala lösningar
- Projekt som utvecklar geografiska naturområden och kulturarv för ett hållbart friluftsliv och som hållbara destinationer
- Utveckling av ett hållbart kommersiellt utbyte baserat på natur- och kulturarvet

Stödmottagare kan till exempel vara universitet, högskolor och forskningsinstitutioner, offentliga organisationer och näringslivets organisationer.

Målgrupp är företag, allmänhet och organisationer som förvaltar eller ansvarar för natur- och kulturarv och andra intressenter.

2.3.1.3 Vägledande principer för urval av insatser

- **Gränsöverskridande mervärde**
Det är viktigt att använda landsgränsen/-erna som en resurs i projektgenomförandet. Projekten ska därför definiera varför man arbetar över landsgränser och vilken roll dessa har.
- **Gemensamt ansvar för projektet**
Projekt som genomförs inom programmet ska planeras, finansieras, bemannas och genomföras gemensamt.
- **Bestående resultat**
Projektorganisationen ska byggas på ett aktivt ägarskap med en uttalad idé kring hur resultaten ska omsättas. Projekt ska sträva efter att skapa långsiktiga förändringar inom och utanför sin egen verksamhet.
- **Resultatorientering**
Projektet ska bidra till att uppnå investeringsprioriteringens specifika mål. En klar koppling mellan aktiviteter, direkta resultat och effekter ska finnas.
- **Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt**
De horisontella kriterierna jämställdhet, mångfald och miljö bör införlivas i projektverksamheten.
- **EU:s strategi för Östersjöregionen**
Det finns flera samsamarbetsområden inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen som har kopplingar till Botnia-Atlanticaprogrammet. Skulle ett Botnia-Atlantica projekt vara del av ett s.k. flaggskeppsprojekt inom EU:s strategi för Östersjöregionen kommer detta att prioriteras framför andra projekt förutsatt att projektet uppfyller alla övriga programkriterier.
- **Resultat som kan spridas i en vidare kontext**
Projekt ska sträva efter att resultaten bör få stor spridning inom och utanför programområdet.

- **Näringslivets medverkan i projektgenomförande**

Projekt ska, där så är relevant, visa på att företag eller näringslivets organisationer efterfrågar projektets resultat.

Inom investeringsprioriteten prioriteras insatser inom områdena hållbar energi och miljöteknik, digitala tjänster, skog och trä, havsmiljö, turism, kulturella och kreativa näringar samt säkerhet och räddning.

För ytterligare information se bilaga 3.

2.3.1.4 Aktivitetsindikatorer

Tabell 20: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
A6	Antal organisationer/företag som deltar i gränsöverskridande samarbeten för att bevara/utveckla natur- och kulturarv.	Antal	35	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering

2.3.2. Investeringsprioritering

Att skydda och återställa den biologiska mångfalden och marken samt främja ekosystemtjänster, inklusive genom Natura 2000, och miljövänlig infrastruktur.

2.3.2.1. Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Specifikt mål: En ökad beredskap att hantera miljöutmaningar i havs-, kust- och fjällområdena samt till havet rinnande vattendrag

För att bevara naturtillgångarna för framtida generationer behövs insatser som ökar vår förståelse om biologisk mångfald och ekosystemtjänster, som främjar ett återställande efter negativa påverkan samt insatser som verkar förebyggande. Grön infrastruktur som bygger på skydd, bibehållande och återskapandet av naturen, är ett verktyg för att uppnå positiva ekologiska, ekonomiska och sociala effekter. Samverkan över gränserna behöver stärkas då en gemensam beredskap är en förutsättning för att minska sårbarheten i befintliga ekosystem och hantera framtida miljöutmaningar.

I regionen finns gemensamma miljö- och naturresurser som kräver gemensamma åtaganden. Genom gränsöverskridande samverkan kan ökad kapacitet för kunskapsuppbyggnad, inventering, metodutveckling och samarbete kring förebyggande av olyckor uppnås.

Vidare finns samverkansmöjligheter kopplade till exempelvis näringsverksamhet som har påverkan på miljön.

Önskvärda resultat:

- **Fler områden i havs-, kust- och fjällområdena samt till havet rinnande vattendrag har utvecklats, fått bättre skydd och/eller förvaltning**

Tabell 21: Programspecifika resultatindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måttenhet	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)¹²	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
R5	En renare miljö	Genomsnittligt värde av regionernas/ländernas uppfyllelse av miljömål	1,71	2014	Programområdet har haft en positiv utveckling avseende uppfyllelse av miljömål (1,72)	Uppföljning av utvalda miljömål på regional och nationell nivå	2 gånger under programperiod

¹² Målvärdena kan vara kvalitativa eller kvantitativa.

2.3.2.2. Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen

Programmets medel kan användas för att förbättra skyddet av miljön i programområdets havs-, kust- och fjällområden. Medel kan också användas för åtgärder för att förbättra kvaliteten i vattendrag som rinner ut i havet.

- Samarbete kring nya metoder för bevarande och utvecklande av naturmiljöer.
- Samarbete för kunskapsuppbyggnad, inventering och metodutveckling.
- Samarbete för att förebygga olyckor och för att minska miljöpåverkan efter olyckor.
- Samarbete för att minska effekter av t ex ras, översvämningar och andra katastrofer.

Stödmottagare kan till exempel vara universitet, högskolor och forskningsinstitutioner, offentliga myndigheter och organisationer för naturskydd.

Målgrupp är offentliga organisationer och allmänheten.

2.3.2.3. Vägledande principer för urval av insatser

- **Gränsöverskridande mervärde**
Det är viktigt att använda landsgränsen/-erna som en resurs i projektgenomförandet. Projekten ska därför definiera varför man arbetar över landsgränser och vilken roll dessa har.
- **Gemensamt ansvar för projektet**
Projekt som genomförs inom programmet ska planeras, finansieras, bemannas och genomföras gemensamt.
- **Bestående resultat**
Projektorganisationen ska byggas på ett aktivt ägarskap med en uttalad idé kring hur resultaten ska omsättas. Projekt ska sträva efter att skapa långsiktiga förändringar inom och utanför sin egen verksamhet.
- **Resultatorientering**
Projektet ska bidra till att uppnå investeringsprioriteringens specifika mål. En klar koppling mellan aktiviteter, direkta resultat och effekter ska finnas.
- **Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt**
De horisontella kriterierna jämställdhet, mångfald och miljö bör införlivas i projektverksamheten.
- **EU:s strategi för Östersjöregionen**
Det finns flera samarbetsområden inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen som har kopplingar till Botnia-Atlanticaprogrammet. Skulle ett Botnia-Atlantica projekt vara del av ett s.k. flaggskeppsprojekt inom EU:s strategi för Östersjöregionen kommer detta att prioriteras framför andra projekt förutsatt att projektet uppfyller alla övriga programkriterier.
- **Resultat som kan spridas i en vidare kontext**
Projekt ska sträva efter att resultaten bör få stor spridning inom och utanför programområdet.
- **Näringslivets medverkan i projektgenomförande**
Projekt ska, där så är relevant, visa på att företag eller näringslivets organisationer efterfrågar projektets resultat.

Inom investeringsprioriteten prioriteras insatser inom områdena hållbar energi och miljöteknik, digitala tjänster, skog och trä, havsmiljö, turism, kulturella och kreativa näringar samt säkerhet och räddning.

För ytterligare information se bilaga 3.

2.3.2.4. Aktivitetsindikatorer

Tabell 22: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måttenheter	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
A7	Gränsöverskridande lösningar och/eller metoder för bevarande av programområdets naturmiljöer.	Antal	10	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapport

2.3.3. Resultatram

Tabell 23: Resultatram för insatsområde Miljö

Insat sområde	Typ av indikator	Id-nummer	Indikator eller viktigt genomförandesteg	Måttenh	Delmål för 2018	Slutmål (2023)	Uppgiftskälla
Miljö	Aktivitet	A6	Antal organisationer/företag som deltar i gränsöverskridande samarbeten för att bevara/utveckla natur- och kulturarv.	Antal	3	35	Projektrapportering
Miljö	Aktivitet	A7	Gränsöverskridande lösningar och/eller metoder för bevarande av programområdets naturmiljöer.	Antal	1	10	Projektrapportering
Miljö	Finansiell	F1	Utbetalda medel till projekt	EUR	16,5 % av insatsområdets budget har betalats ut (2 725 082 €)	100 % av insatsområdets budget har betalats ut (16 500 543 €)	Utbetalningar

2.3.4. Insatskategorier

Insatskategorier för innehållet i insatsområdet, enligt en nomenklatur som antagits av kommissionen, och en preliminär uppdelning av unionens medel.

Tabell 24-27: Insatskategorier

Tabell 24: Dimension 1 - insatstyp		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Miljö	084 Samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreringar (IPPC)	3 710 326
Miljö	085 Skydd och ökning av biologisk mångfald, naturskydd samt grön infrastruktur	2 640 000
Miljö	091 Utveckling och främjande av turismpotentialen i naturområden	910 000
Miljö	092 Skydd, utveckling och främjande av offentliga turismtillgångar	660 000
Miljö	093 Utveckling och främjande av offentliga turismtjänster	660 000
Miljö	094 Skydd, utveckling och främjande av offentliga kulturtillgångar och kulturarv	660 000
Miljö	095 Utveckling och främjande av offentliga kultur- och kulturarvstjänster	660 000

Tabell 25: Dimension 2 - finansieringsform		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Miljö	01	9 900 326

Tabell 26: Dimension 3 - typ av område		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Miljö	01 Storstadsområde	1 362 541
Miljö	02 Mindre stadsområde	2 725 082
Miljö	03 Landsbygdsområde	4 087 622

Miljö	04 Makroregionala samarbetsområden	1 725 081
-------	---------------------------------------	-----------

Tabell 27: Dimension 6 - Territoriella genomförandemekanismer		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Miljö	07	9 900 326

2.4. Insatsområde Transport

2.4.1. Investeringsprioritering

Att utveckla och förbättra miljövänliga (även tystare) och koldioxidsnåla transportsystem, däribland transporter på inre vattenvägar och sjöfart, hamnar, multimodala förbindelser och flygplatsinfrastruktur för att främja hållbar regional och lokal trafik.

2.4.1.1. Specifika mål för investeringsprioriteringen och förväntade resultat

Specifikt mål: Ökat antal strategier kring hållbara öst-västliga transportlänkar

Fungerande kommunikationer mellan länderna är en av förutsättningarna för att det gränsöverskridande samarbetet ska kunna upprätthållas. Sårbara kommunikationer riskerar minska tilltron till möjligheterna att på ett smidigt sätt kunna genomföra gränsöverskridande utbyte och handel då resorna kan bli långa, dyra och försvåras av väderförhållanden.

Förbindelser mellan länderna har betydelse för utbytet mellan människor och företag i programområdet. Goda kommunikationer är även en grundförutsättning för samarbeten inom forskning, högre utbildning och turism. Bättre koordinerade förbindelselänkar kan också bidra till att transportlösningarna i programområdet blir mer miljöanpassade.

Det finns en befintlig transport- och logistikkorridor inom Botnia-Atlanticaområde som sammanbinder Norge, Sverige och Finland. Investeringar har gjorts i infrastruktur, såsom terminaler och hamnar, vilket resulterat i tillgång till intermodala transporter och moderna godslösningar. Dessa investeringar stimulerar tillväxt inom handel och industri. Ytterligare insatser behövs dock för att skapa attraktiva och hållbara transportlösningar jämte de som hittills gjorts.

Programmet kan bidra till att stimulera samverkan som syftar till att utreda, underlätta och påverka förhållandena gällande kommunikationer mellan länderna i syfte att skapa gemensamma målsättningar och strategier kring en öst-västlig transport och logistikkorridor. Inom programmet kan inte investeringar göras, större insatser görs istället nationellt eller av privata aktörer. Programmet bidrar därmed indirekt till konkreta infrastrukturens satsningar genom att stödja förberedelser och genomförande av infrastrukturprojekt.

Önskvärda resultat:

- **Bättre förutsättningar för ett ökat utbyte mellan länderna i programområdet**

Tabell 28: Programspecifika resultatindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måttenh	Utgångsvärde	Basår	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
R6	Antal transportstrategier som presenterats för nyckelpersoner	Antal strategier	6	2014	11	Expertgrupp	Årligen

2.4.1.2. Åtgärd som ska få stöd inom investeringsprioriteringen

Exempel på åtgärder som kan stödjas inom programmet är:

- Aktiviteter för att ta fram relevanta underlag för förbättrade hållbara öst-västliga kommunikationer exempelvis planer och strategier för anslutning till TEN-T-nätverk såsom havens motorvägar (Motorways of the Sea), planer och strategier för hållbara multimodala lösningar för godstransporter samt planer och strategier för att reducera tekniska och organisatoriska flaskhalsar.
- Samarbete för att möjliggöra smidiga och hållbara förbindelselänkar för persontransport.

Stödmottagare kan till exempel vara myndigheter, offentliga aktörer och näringslivets organisationer.

Målgrupp är myndigheter, offentliga aktörer och näringslivets organisationer.

2.4.1.3. Vägledande principer för urval av insatser

- **Gränsöverskridande mervärde**
Det finns olika sätt att använda gränsen som resurs inom projekt och det är viktigt att man definierar varför man arbetar över landsgränser och vilken roll gränsen har i projektet.
- **Gemensamt ansvar för projektet**
Projekt som genomförs inom programmet ska planeras, finansieras, bemannas och genomföras gemensamt.
- **Bestående resultat**
Projektorganisationen ska byggas på ett aktivt ägarskap med en uttalad idé kring hur resultaten ska omsättas. Projekt ska sträva efter att skapa långsiktiga förändringar inom och utanför sin egen verksamhet.
- **Resultatorientering**
Projektet ska bidra till att uppnå investeringsprioriteringens specifika mål. En klar koppling mellan aktiviteter, direkta resultat och effekter ska finnas.
- **Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt**
De horisontella kriterierna jämställdhet, mångfald och miljö bör införlivas i projektverksamheten.
- **EU:s strategi för Östersjöregionen**
Det finns flera samarbetsområden inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen som har kopplingar till Botnia-Atlanticaprogrammet. Skulle ett Botnia-Atlantica projekt vara del av ett s.k. flaggskeppsprojekt inom EU:s strategi för Östersjöregionen kommer detta att prioriteras framför andra projekt förutsatt att projektet uppfyller alla övriga programkriterier.
- **Resultat som kan spridas i en vidare kontext**
Projekt ska sträva efter att resultaten bör få stor spridning inom och utanför programområdet.
- **Näringslivets medverkan i projektgenomförande**
Projekt ska, där så är relevant, visa på att företag eller näringslivets organisationer efterfrågar projektets resultat.

De insatser som genomförs inom insatsområdet Transport stödjer de prioriterade områdena hållbar energi och miljöteknik, digitala tjänster, skog och trä, havsmiljö, livsmedel, servicebranschen, turism, kulturella och kreativa näringar samt säkerhet och räddning. Detta sker indirekt, genom att till exempel turism och service drar fördelar av resultaten av framtagna strategier kring hållbara öst-västliga kommunikationer.

För ytterligare information se bilaga 3.

2.4.1.4. Aktivitetsindikatorer

Tabell 29: Gemensamma och programspecifika aktivitetsindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måttenhet	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla	Rapporteringsfrekvens
A8	Antal personer som tar del av transportstrategier genom projektens informationstillfällen	Antal personer	300	Projektrapportering	Årligen genom projektens läges-/slutrapportering

2.4.2. Resultatram

Tabell 30: Resultatram för insatsområde Transport

Insats- område	Typ av indikator	Id-nummer	Indikator eller viktigt genomförandesteg	Måttenhet	Delmål för 2018	Slutmål (2023)	Uppgiftskälla
Transport	Aktivitet	A8	Antal personer som tar del av transportstrategier genom projektens informationstillfällen	Antal	10	300	Projektrapportering
Transport	Finansiell	F1	Utbetalda medel till projekt	EUR	7 % av insatsområdets budget har betalats ut (296 731 €)	100 % av insatsområdets budget har betalats ut (4 239 015 €)	Utbetalningar

2.4.3. Insatskategorier

Insatskategorier för innehållet i insatsområdet, enligt en nomenklatur som antagits av kommissionen, och en preliminär uppdelning av unionens medel.

Tabell 31-34: Insatskategorier

Tabell 31: Dimension 1 - insatstyp		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Transport	035 Multimodala transporter (TEN-T)	1 271 705
Transport	036 Multimodala transporter	1 271 704

Tabell 32: Dimension 2 - finansieringsform		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Transport	01	2 543 409

Tabell 33: Dimension 3 - typ av område		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Transport	01 Storstadsområden	1 271 705
Transport	02 Mindre stadsområde	635 852
Transport	04 Makroregionala samarbetsområden	635 852

Tabell 34: Dimension 6 - territoriella genomförandemekanismer		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Transport	07	2 543 409

2.5. Insatsområde Tekniskt stöd

2.5.1. *Specifika mål och förväntade resultat*

Specifikt mål: Skapa förutsättningar för ett effektivt programgenomförande

Målet för tekniskt stöd är att ge förutsättningar för ett effektivt programgenomförande inom programmets administration, informationsverksamhet och utvärdering.

För att programmet ska genomföras på ett effektivt sätt, så att såväl stödmottagare, finansiärer som administrationen upplever en tillfredställande och ekonomiskt välskött förvaltning förutsätts att alla delar av genomförandeorganisationen ges tillräckliga ekonomiska och personella resurser.

2.5.2. *Åtgärder som ska få stöd och hur de förväntas bidra till de specifika målen*

Tekniskt stöd kan finansiera:

- Förvaltande myndighet inklusive programsekretariat
- Övervakningskommitté
- Information och kommunikation
- Utvärderingar
- Revision

Det tekniska stödet ska finansiera genomförandeorganisationen, förvaltning av programmet, administration, informations- och kommunikationsinsatser, datasystem, kontroller och revisioner, övervakning samt uppföljningar och utvärderingar.

Övervakningskommittén beslutar om användningen och fördelningen av tekniskt stöd. Stödet kommer att utgöra 6 % av det totala belopp som tilldelats programmet. Sekretariatsuppgifter i Norge finansieras helt med norska medel.

Utvärdering av programmet kommer att ske vid ett antal tillfällen och hur detta ska genomföras kommer att beslutas av Övervakningskommittén som ska anta en utvärderingsplan. Även i tidigare programperiod har ett antal utvärderingar av programmet utförts. Tillväxtverket har då genomfört gemensamma upphandlingar av konsulter för tre gränsregionala program, vilket har underlättat lärandet mellan programmen. Samverkan kring utvärdering kommer att utvecklas vidare under programperioden.

Övervakningskommittén beslutar även om kommunikationsplan för programmet. Kommunikationsplanen ska följas upp årligen på Övervakningskommitténs möten.

Samordning i kommunikationsfrågor sker genom Nätverket för kommunikatörer i strukturfondsprogram. De träffas ungefär två gånger per år för erfarenhetsutbyte.

2.5.3. *Aktivitetsindikatorer som förväntas bidra till resultaten*

Tabell 35: Aktivitetsindikatorer

Id-nummer	Indikator	Måttenh	Målvärde (2023)	Uppgiftskälla
A9	Programmets medel ska ha fördelats till projekt enligt programmets intentioner.	Procent	100 procent	Programmets datasystem
A10	Utbetalade medel av programmets totala EU-budget.	Procent	95 procent	Programmets datasystem
A11	Externa utvärderingar har genomförts under programperioden.	Antal	2	Antal genomförda utvärderingar
A12	Antal årsarbetskrafter som delfinansieras av TA	Antal heltidsekvivalenter	6,5	TA-uppföljning

2.5.4. *Insatskategorier*

Motsvarande insatskategorier, enligt en nomenklatur som antagits av kommissionen, och en preliminär uppdelning av unionens medel.

Tabell 36-38: Insatskategorier

Tabell 36: Dimension 1 Typ av insats		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Tekniskt stöd	0121 Planering, genomförande, övervakning och inspektion	1 880 065
Tekniskt stöd	122 Utvärderingar och studier	150 000
Tekniskt stöd	123 Information och kommunikation	150 000

Tabell 37: Dimension 2 Typ av finansiering		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Tekniskt stöd	01	2 180 065

Tabell 38: Dimension 3 - typ av område		
Insatsområde	Kod	Belopp (i euro)
Tekniskt stöd	07	2 180 065

3. FINANSIERINGSPLAN

3.1. Medel från Eruf

Tabell 39

Fond	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Summa
<i>Eruf</i>	1 802 214	2 631 477	3 757 917	6 828 115	6 964 677	7 103 970	7 246 050	36 334 420

3.1.1. Summa medel från Eruf och nationell medfinansiering

Tabell 40: Finansieringsplan

Insatsområde	Fond	Beräkningsunderlag för unionens stöd (summa stödberättigande kostnader eller offentliga stödberättigande kostnader)	Unionens stöd (a)	Nationell medfinansiering (b) = (c) + (d)	Preliminär uppdelning av nationell medfinansiering		Summa finansiering (e) = (a) + (b)	Medfinansieringsgrad (f) = (a)/(e) 2)	För kännedom	
					Nationell offentlig finansiering (c)	Nationellt privat stöd 1) (d)			Bidrag från tredjeländer ¹³	Stöd från EIB
Innovation	Eruf (ev. inklusive belopp som förts över från IPA och ENI) ¹⁴	Totalt	15 533 769	10 355 846	9 579 158	776 688	25 889 615	60 %	2 583 180	0
	IPA	0	0	0	0	0	0	0		
	ENI	0	0	0	0	0	0	0		
Näringsliv	Eruf (ev. inklusive belopp som förts över från IPA och ENI) ¹⁵	Totalt	6 176 851	4 117 901	3 808 501	309 400	10 294 752	60 %	1 027 229	0
	IPA									
	ENI									

¹³ Beräkningen bygger på Norges statliga tilldelning till programmet för år 2014 på 3 430 000 NOK. Om vi förutsätter att tilldelningen är lika över åren multiplicerar vi summan med sju. Medelväxelkursen senaste 12 månaderna (från och med februari 2014) var 7,947. Medfinansieringsgraden i Norge ligger på 50 %, varför den regionala medfinansieringen beräknas bli lika stor som den statliga tilldelningen. Den totala programbudgeten på norsk sida blir då enligt beräkning 6 042 526 €, eller 48 019 954 NOK.

¹⁴ Redovisningen av belopp som förts över från ENI och IPA beror på vilken typ av förvaltning som valts.

¹⁵ Redovisningen av belopp som förts över från ENI och IPA beror på vilken typ av förvaltning som valts.

Miljö	Eruf (ev. inklusive belopp som förts över från IPA och ENI) ¹⁶	Total	9 900 326	6 600 217	6 600 217	0	16 500 543	60 %	1 646 588	0
Transport	Eruf (ev. inklusive belopp som förts över från IPA och ENI) ¹⁷	Total	2 543 409	1 695 606	1 695 606	0	4 239 015	60 %	422 977	0
Tekniskt stöd	Eruf (ev. inklusive belopp som förts över från IPA och ENI) ¹⁸	Offentlig	2 180 065	2 180 065	2 180 065	0	4 360 130	50 %	362 552	0
Summa	Eruf (ev. inklusive belopp som förts över från IPA och ENI) ¹⁹		36 334 420	24 949 635	23 863 547	1 086 088	61 284 055	59,3 %	6 042 526	0
	IPA									
	ENI									
Summa	Summa alla fonder		36 334 420	24 949 635	23 863 547	1 086 088	61 284 055	59,3 %	6 042 526	0

1) Fylls i endast när insatsområdena redovisas som sammanlagda kostnader.

2) Satsen får avrundas till närmaste heltal i tabellen. Den exakta satsen som används för att ersätta betalningar är kvoten (f)

¹⁶ Redovisningen av belopp som förts över från ENI och IPA beror på vilken typ av förvaltning som valts.

¹⁷ Redovisningen av belopp som förts över från ENI och IPA beror på vilken typ av förvaltning som valts.

¹⁸ Redovisningen av belopp som förts över från ENI och IPA beror på vilken typ av förvaltning som valts.

¹⁹ Redovisningen av belopp som förts över från ENI och IPA beror på vilken typ av förvaltning som valts.

3.1.2. Uppdelning per insatsområde och tematiskt mål

Tabell 41

Insatsområde	Tematiskt mål	Unionens stöd	Nationell medfinansiering	Summa finansiering
Innovation	Att stärka forskning, teknisk utveckling och innovation	15 533 769	10 355 846	25 889 615
Näringsliv	Att öka små och medelstora företags konkurrenskraft	6 176 851	4 117 901	10 294 752
Miljö	Att skydda miljön och främja en hållbar användning av resurser	9 900 326	6 600 217	16 500 543
Transport	Att främja hållbara transporter och få bort flaskhalsar i viktig nätinfrastruktur	2 543 409	1 695 606	4 239 015
Tekniskt stöd		2 180 065	2 180 065	4 360 130
SUMMA		36 334 420	24 949 635	61 284 055

Tabell 42: Preliminärt stödbelopp som ska användas för mål om klimatförändringar

Insatsområde	Preliminärt stödbelopp som ska användas för mål om klimatförändringar	Andel av sammanlagt stöd till det operativa programmet (i %)
Innovation	1 863 769,00	5,13%
Miljö	2 540 130,40	6,99%
Transport	1 017 363,60	2,80%
Summa	5 421 263	14,92%

4. INTEGRERAT TILLVÄGAGÅNGSSÄTT VID TERRITORIELL UTVECKLING

Projektansökningar till Botnia-Atlanticprogrammet bör så långt det är möjligt adressera territoriella utmaningar i programområdet. Programmet omfattar områden med specifika utmaningar såsom till exempel glesbefolkade områden, långa avstånd, transportsvårigheter och demografiska utmaningar. Mellan länderna finns också språkliga och företagskulturella skillnader.

Inom programmet genomförs bland annat insatser för att stärka det gränsöverskridande affärs- och innovationssamarbetet, förbättra beredskapen att hantera miljöutmaningar, innovativt nyttjande och utveckling av natur och kulturarv samt insatser för att förbättra de öst-västliga kommunikationerna.

Inriktningen på programmet överensstämmer med intentionerna i deltagande länders partnerskapsöverenskommelse och kompletterar dessa genom att identifierade insatser i programmet inte enbart gäller för ett land utan avser gränsöverskridande samarbete mellan regioner i tre länder.

Programmet avser inte att tillämpa verktygen ITI, CLLD eller hållbar stadsutveckling.

4.1. Hur de inom programmet planerade insatserna bidrar till makroregionala strategier och havsområdesstrategier, enligt de behov för programområdet som fastställts av berörda medlemsstater, och med hänsyn till, i tillämpliga fall, de strategiskt viktiga projekt som anges i strategierna

EU:s strategi för Östersjöregionen är en av de grunder som det operativa programmet står på, insatser som genomförs i programmet kan därigenom ha bäring mot delar av strategin. Vid handläggning av ansökningar till programmet kommer kontroll ske om insatsen ligger inom ramen för vad strategin inrymmer.

De tre övergripande målen för EU:s strategi för Östersjöregionen är att "rädda havsmiljön", "länka samman regionen" och "öka välståndet". Kopplat till de tre övergripande målen finns ett antal prioritetsområden. Insatser som görs inom Botnia-Atlanticprogrammet kan ha bäring mot några av de utmaningar och prioritetsområden som identifierats i EU:s strategi för Östersjöregionen .

Insatser inom insatsområdet Innovation kan i huvudsak bidra till EU:s strategi för Östersjöregionens prioritetsområde 7 "regionens potential avseende forskning och innovation".

Insatser inom insatsområdet Näringsliv kan bidra till prioritetsområde 8 "att genomföra 'Small Business Act', stödja entreprenörskap och stärka små och medelstora företag".

Insatser inom insatsområdet Miljö kan bidra till prioritetsområde 2 "att bevara naturområden och biologisk mångfald, inklusive fiske".

Insatser inom insatsområdet Transport kan bidra till prioritetsområde 11 "att förbättra interna och externa transportförbindelser".

Insatser inom olika insatsområden i programmet kan även, beroende på insatsens typ, bidra till andra prioritetsområden inom EU:s strategi för Östersjöregionen än de ovanstående. Exempelvis skulle insatser inom insatsområdet Innovation, beroende på insatsens typ, även kunna bidra till prioritetsområde 3 "att minska användningen av farliga ämnen", prioritetsområde 4 "en föregångsregion för ren sjöfart", prioritetsområde

5 ”åtgärder för att motverka och anpassa Östersjöregionen till klimatförändringen” eller
prioritetsområde för kultur och turism.

5. GENOMFÖRANDEBESTÄMMELSER FÖR SAMARBETSPROGRAMMET

5.1. Relevanta myndigheter och organ

Tabell 43: Programmyndigheter

Myndighet/organ	Namn på myndighet/organ samt avdelning eller enhet	Chef för myndighet/organ (befattning)
Förvaltande myndighet	Länsstyrelsen i Västerbottens län	Landshövding
Revisionsmyndighet	Ekonomistyrningsverket, Avdelningen EU-revision Box 45 316 104 30 Stockholm, Sverige Tel: +46 8 690 43 00 Fax: +46 8 690 43 50 e-post: registrator@esv.se www.esv.se	Avdelningschef EU-revision

Tabell 44: Det organ som kommissionen ska göra utbetalningarna till:

☐ den förvaltande myndigheten	
--	--

Tabell 45: Organ som genomför kontroll och revision

Myndighet/organ	Namn på myndighet/organ samt avdelning eller enhet	Chef för myndighet/organ (befattning)
Organ som utsetts att genomföra kontroller	Sverige: Länsstyrelsen i Västerbottens län Finland: Arbets- och näringsministeriet	Landshövding
Organ som utsetts att genomföra revision	Sverige: Ekonomistyrningsverket Finland: Finansministeriet	Avdelningschef EU-revision

5.2. Förfarandet för inrättande av det gemensamma sekretariatet

Förvaltande myndighet upprättar i enlighet med artikel 23.2 i förordning (EU) nr 1299/2013 ett gemensamt sekretariat för att bistå den förvaltande myndigheten och övervakningskommittén när den utför sina respektive uppgifter.

Det gemensamma sekretariatet är placerat i Umeå på Länsstyrelsen i Västerbottens län och har även verksamhet i Vasa vid Österbottens förbund. För det norska deltagandet finns ett sekretariat i Bodö vid Nordland fylkeskommune. Organisationen bygger på tidigare programperiods programadministration.

Det gemensamma sekretariatet finansieras av TA-medel. Sekretariatet i Norge finansieras av norska medel.

5.3. Kortfattad beskrivning av förvaltnings- och kontrollsystemen

Genomförandeorganisation

De svenska, finska och norska regeringarna och de berörda regionerna har gemensamt beslutat att behålla den genomförandeorganisation som använts under programperioden 2007-2013.

Följande organ ska tillsättas för att genomföra programmet:

- Förvaltande myndighet
- Övervakningskommitté
- Gemensamt sekretariat
- Revisionsmyndighet

Förvaltande myndighet

Sveriges och Finlands regeringar har i samråd med Norges regering genom överenskommelse utsett Länsstyrelsen i Västerbottens län till Förvaltande myndighet i enlighet med artikel 21.1 i förordning (EU) nr 1299/2013. Förvaltande myndighet utför uppgifter i enlighet med artikel 125 i förordning (EU) nr 1303/2013 med undantag för kontroller enligt artikel 125.4.a (se nedan om nationella kontrollanter). Regeringarna har även valt att låta Förvaltande myndighet utföra den attesterande myndighetens uppgifter enligt art 126 i förordningen (EU) nr 1303/2013. Funktionerna kommer att vara åtskilda på lämpligt sätt och beskrivas i samband med utnämning av myndigheter.

Förvaltande myndighets samarbetspart i medlemsländerna och Norge är ansvariga departement/ministerier.

Förvaltande myndighet ska svara för att förvaltning och genomförande sker effektivt och korrekt samt aktivt arbeta för att de mål som är angivna i programmet uppnås. I det ingår särskilt att se till att:

- besluta om stöd till projekt efter Övervakningskommitténs prioriteringar
- utbetalning av EU-stödet till stödmottagarna
- förbereda och ansöka om utbetalning från EU-kommissionen

- utarbeta och skicka in förvaltningsförklaringen
- utarbeta och efter Övervakningskommitténs godkännande skicka in den årliga rapporten till EU-kommissionen
- det finns ett system för att i datoriserad form registrera och spara räkenskaper och uppgifter om genomförandet, som krävs för ekonomisk förvaltning, övervakning, kontroller mm
- skapa rutiner som säkerställer att en tillfredsställande verifieringskedja av dokument sparas

Den Förvaltande myndigheten ska även förbereda och ansöka om utbetalning från EU-kommissionen. Länsstyrelsen har för detta ändamål valutakonto i svensk bank. EU-kommissionen ska överföra ERUF-finansieringen direkt till detta konto. Kontot kan generera ränta och Övervakningskommittén beslutar om användning av denna. För att säkerställa hanteringen av ERUF-finansieringen ska valutakontot kopplas till Agresso (eller liknande ekonomiadministrativt system).

Om stöd från fonden beviljas till ett stort företag ska Förvaltande myndighet förvissa sig om att det finansiella bidraget från fonderna inte resulterar i en betydande förlust av arbetstillfällen på befintliga arbetsplatser inom Unionen.

Övervakningskommitté

I enlighet med artikel 47.3 i förordning (EU) nr 1303/2013 kommer Finland, Sverige och Norge att i samförstånd med Förvaltande myndighet inrätta en gemensam Övervakningskommittén inom tre månader från det datum då beslutet om antagandet av samarbetsprogrammet har meddelats till medlemsstaterna.

I enlighet med artikel 48.1 i förordning (EU) nr 1303/2013 har de deltagande länderna kommit överens om sammansättningen av Övervakningskommittén. Den skall bestå av företrädare för centrala och regionala/lokala förvaltningar, samt näringslivets organisationer, sociala parter och övriga relevanta organisationer. Övervakningskommitténs ledamöter ska ha en balanserad representation mellan kvinnor och män. Varje land utser högst 8 ledamöter för Sverige och Finland och 4 ledamöter för Norge samt deras ersättare.

Övervakningskommittén ska tillsammans med förvaltande myndighet säkerställa kvaliteten och effektiviteten i genomförandet och redovisningen av genomförandet. Övervakningskommitténs uppgifter definieras i dess arbetsordning och baserar sig på artiklarna 49 och 110 i förordning (EU) nr 1303/2013 och artiklarna 12 och 18 i förordning (EU) nr 1299/2013.

Övervakningskommittén prioriterar urval av projekt i enlighet med artikel 12.1 i förordning (EU) nr 1299/2013. Övervakningskommittén kan besluta att uppgiften kan utföras av en styrkommitté bestående av ledamöter från kommittén. Gjorda prioriteringar ska rapporteras till Övervakningskommittén.

Övervakningskommitténs ordförande ska vara en företrädare för någon av medlemsstaterna. EU-kommissionen kan på eget initiativ eller på begäran av

övervakningskommittén delta som rådgivare i övervakningskommitténs arbete. Förvaltande myndighet ska närvara vid övervakningskommitténs möten.

Övervakningskommittén fastställer på sitt första möte sin egen arbetsordning. Arbetsordningen ska bl.a. ta i beaktande att gällande regler om jäv enligt förvaltningslagen (2003:246) upprätthålls.

Det gemensamma sekretariatet

Förvaltande myndighet upprättar i enlighet med artikel 23.2 i förordning (EU) nr 1299/2013 ett gemensamt sekretariat. Sekretariatet ska bistå Förvaltande myndighet och Övervakningskommittén när de utför sina respektive uppgifter. Sekretariatet ska också tillhandahålla information till potentiella stödmottagare om samarbetsprogrammets möjligheter och bistå stödmottagare vid genomförandet av insatserna. Sekretariatet ska betjäna stödmottagare och andra intressenter inom hela programområdet på ett likvärdigt sätt.

Regionala informationsinsatser

Det är angeläget att information kan nå hela programområdet och att det är lätt att komma i kontakt med programmets handläggare bl. a. för att få råd i ansökningsprocessen. De deltagande regionerna bör aktivt samverka med det gemensamma sekretariatet i informationen kring programmet.

Nationell kontroll

För att kontrollera lagligheten och korrektheten i de utgifter som deklarerats av varje stödmottagare har Sverige och Finland upprättat nationella kontrollsystem i enlighet med artikel 23.4 i förordning (EU) nr 1299/2013. De nationella kontrollsystemen som används under programperioden 2007-2013 bedöms fungera väl, inga systemfel har konstaterats av revisorer. Programmet kommer att fortsätta med det systemet och kommer således inte använda sig av de myndigheter som ansvarar för de regionala programmets kontroll. I Sverige, som har ett centraliserat kontrollsystem, är det Länsstyrelsen i Västerbotten som utför kontrollen avseende svenska stödmottagare. Kontrollen är fristående från förvaltande myndighet och sekretariat. Finland har valt ett decentraliserat system för den nationella kontrollen. Finska stödmottagares kontrollanter ska upphandlas av projekten och finns på revisionsbyråer runt om i regionen. Arbets- och näringsministeriet är ytterst ansvarig för kontrollen.

I Norge är det Nordland fylkeskommune som utför kontrollerna i förhållande till statsbudgeten.

Revisionsmyndighet

Ekonomistyrningsverket (ESV) i Sverige är revisionsmyndighet i enlighet med artikel 21.1 i förordning (EU) nr 1299/2013. Revisionsmyndighetens uppgifter framgår av artikel 127 i förordning (EU) nr 1303/2013. ESV utförde motsvarande uppgifter under föregående programperiod.

I enlighet med artikel 25.2 i förordning (EU) nr 1299/2013 ska revisionsmyndigheten upprätta en grupp revisorer med företrädare i de andra länder som deltar i programmet.

Finland representeras av finansministeriet, som ansvarar för revisioner som utförs på verksamheter i Finland enligt artikel 127 i förordning (EU) nr 1303/2013.

Uppföljning och utvärdering

Systematisk utvärdering är en förutsättning för att bedöma politikens effektivitet, ändamålsenlighet och verkan, särskilt när det gäller insatsernas bidrag till att nå målen i Europa 2020-strategin. Som ett led i ett förstärkt resultatfokus behöver större ansträngningar göras i syfte att systematiskt utvärdera projektens- och de tematiska insatsernas samlade resultat och effekter samt bidra till lärande och synliggöra insatsernas betydelse för att nå programmets mål och hållbar tillväxt.

För att säkerställa god kvalitet i genomförande och goda resultat i programmen behöver det finnas ett tydligt sammanhållet system där projekturval, indikatorer, utvärdering, och lärande hänger ihop. En viktig aspekt i detta är att rutiner för datainsamling avseende bland annat indikatorer för uppföljning och utvärdering planeras i ett tidigt skede. Generellt sett behövs ett större resultatfokus, inte minst mot bakgrund av kraven på detta på EU-nivå denna programperiod. Ett område som behöver utvecklas är uppföljning och resultatutvärdering, exempelvis bör nyttan med viss regelbundenhet mätas samt olika former för mätning av resultat och effekter på bland annat tillväxt och sysselsättning bör utvecklas.

Uppföljning och utvärdering av genomförandet av program och projekt ska ske löpande under programperioden i syfte att belysa och förbättra resultaten av programmet. En utvärderingsplan ska godkännas av Övervakningskommittén vid dess första möte. I den ska erfarenheter från programperioden 2007-2013 beaktas.

Programperioden 2014-2020 ska präglas av en medveten satsning på en utvärderingsansats och lärsystem som säkrar återföring av erfarenheter från projekten och kunskapsbildning från programgenomförandet. Det handlar om att:

- säkerställa att regionala och nationella utvecklingsaktörer får tillräcklig kunskap om pågående och avslutade projekts resultat för att utveckla och förbättra genomförandet;
- säkerställa att Övervakningskommittén har tillräcklig kunskap om tidigare och pågående insatser i syfte att kunna prioritera vilka projekt som skall stödjas;
- säkerställa de pågående projektens möjligheter att lära från sitt eget och andras genomförande

Utvärderingsarbetet under programgenomförandet ska utföras av oberoende part och ska präglas av metoder för följeforskning och teoridrivna utvärdering i enlighet med kommissionens riktlinjer. Såväl process som resultat och effekter på kort och lång sikt ska utvärderas. Det är viktigt att utvärderingarna analyserar och visar hur programmen bidrar till smart, hållbar och inkluderande tillväxt. En viktig förutsättning för detta är att berörda parter i programgenomförandet drar lärdomar av programmets insatser genom att följa utvärderingarna och ta del av utvärderingsresultaten. Slutförda utvärderingar ska i linje med Kommissionens direktiv publiceras för att kunna nå alla berörda av programmet men också för att bidra till ett vidare lärande och medverka till att resultaten tas tillvara i det fortsatta arbetet.

Svenska Tillväxtverket kommer att stödja den förvaltande myndigheten med upphandling av utvärderingar och spridning av god praxis mellan gränsöverskridande program som förvaltas i Sverige. Under programperioden 2007-2013 har Tillväxtverket haft rollen att samordna utvärdering och resultatspridning för strukturfonderna i Sverige. Erfarenheterna är goda och det finns fördelar med att fortsätta med detta även under programperioden 2014-2020.

5.4. Ansvarsfördelningen mellan de deltagande medlemsstaterna om förvaltande myndighet eller kommissionen ålägger dem finansiella korrigeringar

Oriktigheter

Medlemsstaterna ska enligt artikel 143 i förordning (EU) nr 1303/2013 utreda och korrigera oriktigheter och rapportera dessa till kommissionen. Kommissionen ska hållas informerad om hur administrativa och legala processer framskrider. Den medlemsstat där oriktigheten uppkommit, ansvarar för rapporteringen till kommissionen och till de administrativa organen för programmet. Förvaltande myndighet kommer att bistå medlemsstaten och de nationella myndigheterna med att utreda och åtgärda oegentligheter.

Återkrav och regressrätt

Enligt artikel 27 i förordning (EU) nr 1299/2013 ska förvaltande myndighet se till att alla belopp som har utbetalats oriktigt återkrävs från den samordnande stödmottagaren. Stödmottagarna ska återbetala alla felaktigt utbetalda belopp till den samordnande stödmottagaren.

Om den samordnande stödmottagaren inte lyckas utverka en återbetalning från andra stödmottagare eller om förvaltningsmyndigheten inte lyckas utverka en återbetalning från den samordnande stödmottagaren, ska den medlemsstat eller det tredjeland på vars territorium stödmottagaren är belägen återbetala det felaktigt utbetalda beloppet till förvaltningsmyndigheten. Förvaltningsmyndigheten ska ansvara för att de berörda beloppen återbetalas till unionens allmänna budget.

Ifall ansvarsfördelningen mellan länderna inte kan fastställas på ett entydigt sätt ska den summa som skall återbetalas fördelas mellan länderna i proportion till utbetalda medel vid tidpunkten för återbetalningen.

Beträffande utgifter för tekniskt stöd som baserar sig på gemensamma beslut mellan länderna ska länderna bära gemensamt ansvar i proportion till deras andel av den totala budgeten för tekniskt stöd. Vid systematiska fel rörande användningen av tekniskt stöd bärs ansvaret av det land som är värd för den organisation som använder stödet.

Hantering av klagomål relaterade till genomförandet av program och projekt

Klagomål från sökande eller stödmottagare om bedömningar, beslut eller beredning ska i första hand riktas till det gemensamma sekretariatet eller förvaltande myndighet. Klagomål på den nationella kontrollen ställs till ansvarigt organ i respektive land. Om lämpligt kan även Övervakningskommittén alternativt styrkommittén delta i hanteringen av klagomålen. Alla klagomål kommer att undersökas och besvaras av Förvaltande

myndighet eller det gemensamma sekretariatet. Vid behov kan Övervakningskommitténs ordförande konsulteras.

Övriga medlemsstaters/tredje lands myndigheter ska bistå den Förvaltande myndigheten med att försöka lösa klagomålen.

I den svenska förvaltningslagen (1986:223) 22 a § finns bestämmelser om överklagande hos allmän förvaltningsdomstol som ska följas. Här framgår att den förvaltande myndighetens beslut att inte betala ut stöd, att upphäva beslut om stöd och att kvitta stöd får överklagas. Detta gäller samtliga stödmottagare av EU-stöd i programmet.

Hantering av bedrägeri

Förvaltande myndighet kommer utföra samtliga uppgifter i enlighet med artikel 125 och övriga krav som följer av EU-regelverket. Här ingår bland annat att bedöma om stödmottagaren har den administrativa, ekonomiska och operativa förmågan att genomföra projektet.

Länsstyrelsen är enligt nationella regelverk för intern styrning och kontroll ålagda att utföra riskanalyser som omfattar samtliga risker för att myndigheten inte ska uppfylla kraven på ett korrekt genomförande av sin verksamhet, inklusive att vara förvaltande myndighet för Botnia-Atlantica. Risken för bedrägerier ingår i dessa riskanalyser och regelverken gör ingen åtskillnad om verksamheten avser förvaltning av nationella medel eller EU-medel.

I allmänna råd till 3 § i förordningen om intern styrning och kontroll (SFS 2007:603) omnämns särskilt att myndigheter ska upprätta rutiner och handlingsplaner för att upptäcka och begränsa händelser vad gäller otillbörlig påverkan och brottslighet.

Länsstyrelsen ingår också i rådet för skydd av EU:s finansiella intressen, SEFI-rådet, som ansvarar för att samordna åtgärder i Sverige mot bedrägerier och andra missbruk av EU-relaterade medel.

Användning av euro

Metod som valts för omräkning av utgifter i annan valuta än euro.

Valutan för programmet är Euro. Ansökan görs i Euro, all ekonomisk redovisning sammanställs i Euro och utbetalningarna kommer att göras i Euro för medlemsstaterna Finland och Sverige. Kostnader i annan valuta (SEK) ska omvandlas enligt Kommissionens månatliga snittkurs som gäller för den månad i vilken de ekonomiska underlagen skickas in till nationell kontroll.

Norska projektpartners får sina utgifter täckta av norska medel i valutan NOK.

5.5. Parternas medverkan

Åtgärder som vidtagits för att engagera parterna i utformningen av samarbetsprogrammet och parternas roll i utformningen och genomförandet av programmet, inklusive deras deltagande i övervakningskommittén enligt förordning (EU) nr 1303/2013.

Partners delaktighet i förberedelser av det operativa programmet

De svenska, norska och finska regeringarna har gemensamt beslutat att Botnia-Atlanticprogrammet 2014-2020 ska tas fram. Regionförbundet Västerbottens län (samverkansorganet i Västerbottens län) har erbjudits att samordna framtagandet av Botnia-Atlanticprogrammet tillsammans med Länsstyrelsen i Västernorrland, Nordanstigs kommun, Nordland fylkeskommune, Österbottens förbund, Mellersta Österbottens förbund samt Södra Österbottens förbund. Länsstyrelsen i Västerbottens län uppdrogs arbetet med att vara förvaltande och attesterande myndighet för programmet samt att bistå Regionförbundet Västerbottens län i framtagandet av förslag till program avseende bland annat genomförande, uppföljning, utvärderingssystem och horisontella mål.

Programframtagandet har skett i dialog med Näringsdepartementet i det svenska Regeringskansliet, finska Arbets- och näringsministeriet, norska Kommunal- og moderniseringsdepartementet, det för förhandsutvärderingen upphandlade företaget samt de gränsregionala organisationerna som verkar inom programgeografin.

För utarbetande av förslaget till program har Regionförbundet Västerbottens län bildat en styr- och en arbetsgrupp. I styrgruppen har representanter från Regionförbundet Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrland, Nordanstigs kommun, Österbottens förbund, Mellersta Österbottens förbund, Södra Österbottens förbund och Nordland fylkeskommune erbjudits plats. Samtliga organisationer har valt att nominera ledamöter till denna grupp som under perioden maj-november 2013 träffats fyra gånger.

I arbetsgruppen har Regionförbundet Västerbottens län, Länsstyrelsen i Västernorrland, Nordanstigs kommun, Österbottens förbund, Mellersta Österbottens förbund, Södra Österbottens förbund, Nordland fylkeskommune och Länsstyrelsen i Västerbotten som förvaltande myndighet för programmet erbjudits plats. Arbetsgruppen har under perioden maj-november 2013 träffats såväl fysiskt som via telefonmöten ett flertal gånger. Arbetsgruppen har också erbjudits möjlighet att delta i styrgruppens möten.

Representanter för de regionalt utvecklingsansvariga organisationerna som deltagit i programframtagandet har ansvarat för ett förankringsarbete i respektive region.

Gränskommittéerna Kvarkenrådet, MidtSkandia och Mittnorden har särskilt beretts möjlighet att delta som referensgrupp i programframtagandet. I inledningsskedet av programskrivningsarbetet fördes en dialog med representanter för respektive organisation för att hitta en modell för att utbyta erfarenheter och ta del av synpunkter från dessa i programskrivningarna. Under processen har de tre organisationerna särskilt erbjudits möjlighet att löpande ta del av och kommentera skrivningar.

Under perioden 20 juni till 20 augusti 2013 genomfördes en regional konsultation i programområdet. Sammantaget skickades inbjudan att delta i konsultationen via e-post till ca 300 adressater. Dessutom publicerades information om denna på regionalt utvecklingsansvarigas hemsidor samt på Botnia-Atlanticprogrammets hemsida.

Konsultationen var webbaserad och deltagare ombads att betygssätta och kommentera det utkast till specifika målsättningar och förslag på aktiviteter som i det skedet fanns framtaget. Frågorna berörde huruvida målsättningarna kunde anses vara relevanta att utveckla i gränsöverskridande samarbete respektive om aktiviteterna kunde anses vara relevanta för organisationernas utvecklingsbehov. Myndigheter, kommuner, potentiella

projektaktörer med flera, inkom med synpunkter, totalt 64 stycken. Inkomna synpunkter har av arbetsgruppen bearbetats och i möjlig mån tagits med i programskrivningarna.

I den regionala konsultationen fick insatsområdet Innovation stort stöd, liksom den ansats som programmet har på ett brett innovationsbegrepp. Avseende de specifika målen med fokus på att utveckla forsknings- och innovationsstrukturen i programområdet betonas vikten av att dessa skall skapas så att de blir till nytta för näringslivet och SMF. Vidare lyftes vikten av att hitta mervärden genom gränsöverskridande samarbete och för att få en större kritisk massa.

Även övriga specifika mål kring ett utökat användande av innovativa tekniker samt efterfrågestimulans rörande innovativa lösningar fick starkt stöd från respondenterna i programområdet. Innovativa lösningar i offentliga verksamheter lyftes fram av flertalet aktörer, framförallt som ett sätt att bemöta demografiska utmaningar liksom vikten av att lära av varandra i ett gränsöverskridande samarbete.

Insatsområdet Näringsliv hade ett starkt stöd hos respondenterna i konsultationen. Att utveckla förutsättningarna för affärssamarbeten mellan länderna i programområdet genom samverkan och erfarenhetsutbyten ses som ett medel för utveckling och tillväxt. Verksamhetsinriktningar som särskilt lyftes fram var verksamheter inom förnybar energi, vidareförädling, kreativa näringar, turism, social- och hälsovårdsbranschen, satsningar i världsarvsområden samt IKT.

Inom insatsområdet Miljö lyftes programområdets unika miljöer fram av respondenterna i konsultationen. Vidare lyftes havs och vattenfrågor fram som viktiga. Att natur- och kulturarven bäst kan skyddas genom en utökad användning var även en synpunkt som framfördes vid konsultationen.

Insatsområdet Transport med fokus på de öst-västliga kommunikationerna sågs som viktiga för handel, turism och service samt avgörande för samarbetet och respondenterna lyfte även fram vikten av att kommunikationerna även måste vara miljövänliga då samband mellan detta område samt energi och klimatfrågor finns.

Ytterligare dialog och förankring skedde därefter vid Botnia-Atlanticaprogrammets konferens den 10-11 september 2013 där ett 120-tal personer deltog och där fokus låg på det kommande programmet och diskussioner kring tematiska prioriteringar i programmet. De synpunkter som framfördes var i linje med de som framkom i webbkonsultationen.

Vidare genomfördes under perioden 3 oktober till och med 1 november 2013 samråd kring miljökonsekvensbedömning av programmet. Information om samrådet spreds till ett brett partnerskap och information publicerades också bland annat på Botnia-Atlanticaprogrammets hemsida.

Integrering av synpunkter från förhandsutvärderingen

Förhandsutvärderarna har kontinuerligt lämnat förslag till förbättringar, vilka löpande inarbetats i programmet. I det nedanstående beskrivs hur synpunkter från ex ante utvärderingen arbetats in i programförslaget.

Diskussioner har kontinuerligt förts om vikten av att ta hänsyn till den dimension som gränsöverskridande mervärde kan skapa i programmet, integrering av horisontella

aspekter samt att utveckla analysen så att den på ett tydligt sätt knyter an till valda tematiska mål och specifika mål. Där det varit möjligt att få fram underlag har skrivningarna kompletterats och i den slutliga version som lämnades in anser utvärderarna att gränsregionala mervärden i hög grad integrerats medan de horisontella aspekterna liksom analysen bakom gjorda val ytterligare skulle kunna utvecklas i delar av programstrategin. Val av insatsområden utgår i hög grad från de områden i regionala strategier som kan utvecklas i gränsöverskridande samarbete. Arbetet med att integrera horisontella kriterier kommer att vidareutvecklas under programgenomförandet.

Val av tematiska områden och investeringsprioriteringar har varit föremål för en löpande dialog mellan programskrivarna och förhandsutvärderarna. En fundering hos utvärderarna har varit programmets definition av kompetenscentra inom insatsområde Innovation. De gör bedömningen att investeringsprioriteringen i första hand handlar om spetsforskning och att programmet därför bör peka ut områden med potential att utvecklas till starka forskningsmiljöer. Exempel på fokusområden har lyfts fram i programdokumentet.

Utvärderarna har efterfrågat bättre beskrivningar av de mervärden ett ökat gränsöverskridande näringslivssamarbete kan skapa och i programdokumentet har skrivningarna löpande vidareutvecklats.

Inom insatsområde Miljö har utvärderarna ansett att motiv för val av den investeringsprioritering som handlar om skydd av biologisk mångfald behöver stärkas. Miljö är ett område som engagerar många intressenter och aktörer inom programområdet och det finns erfarenheter inom programområdet att bygga vidare på och utveckla, vilket motiverar valet av investeringsprioriteringen och skrivningarna kring detta har tydliggjorts.

Inom insatsområde Transport har utvärderarna efterfrågat ett större fokus på hållbarhetsaspekterna, och utifrån dessa kommentarer har programskrivningen förstärkts på detta område.

Ett stort fokus i programskrivningen har legat på att, i samråd med utvärderarna, utveckla tydliga målformuleringar. Antalet specifika mål har under processens gång minskat i antal, de har preciserats, avgränsats och omformulerats för att möjliggöra mätbarhet.

I dialog med förhandsutvärderarna har programskrivarna sökt att identifiera relevanta indikatorer som fungerar i en gränsöverskridande kontext. Det har varit svårt att hitta indikatorer som mäter projektens resultat och samtidigt möter krav på mer övergripande resultat som mäts via officiell statistik, dvs på en högre nivå än projektverksamheten.

Utvärderarna har ställt sig frågande till fördelningen av medel mellan insatsområden. Detta har setts över och ändrats.

Partners delaktighet i genomförande av det operativa programmet

De partners som varit aktiva i förberedelserna av programmet kommer att ha olika roller i genomförandet av programmet. Ett flertal aktörer som deltagit i förberedelserna kommer med stor sannolikhet att återfinnas bland projektdeltagare i programmet. Representanter från de deltagande regionerna kommer att erbjudas möjlighet att delta i Övervakningskommittén som ledamöter och ersättare. Ytterligare andra aktörer kommer

agera som medfinansierare i projekten och dialog mellan programadministrationen och de största medfinansierarna kommer att äga rum under hela programperioden.

Programadministrationen kommer dessutom att erbjuda regionerna i programområdet att inrätta kontaktpunkter som är fristående från programadministrationen, vilket ger större möjlighet att både initiera projekt och själv delta som stödmottagare. Kontaktpunkternas arbetsuppgifter är:

- ha kunskap om programmets prioriterade områden samt genomförandeorganisationen
- vara bekant med olika organisationer i programländerna för att kunna hänvisa projektintressenter från den egna regionen till eventuella framtida projektpartners i andra regioner och vice versa
- hålla sig uppdaterad om vad som händer inom programarbetet genom kontakter med sekretariatet samt genom kunskap om programmets informationsmaterial
- svara på grundläggande frågor om programmet samt hänvisa intressenter vidare till programadministrationen
- hålla i informationsinsatser inom den egna regionen för programmets räkning
- ha kunskap om andra program inom europeiskt territoriellt samarbete (Interreg V) som berör det egna området

Kontaktpunkterna kan också aktivt arbeta för att nya projektidéer tas tillvara och ordna med kontakter till medfinansierande myndigheter i det egna landet.

Sekretariatet ansvarar för produktion av informationsmaterial. Kontaktpunkten kommer därför att förse med material löpande under programperioden. Kontaktpunkten deltar inte på sekretariatets möten, däremot kommer träffar anordnas mellan sekretariatet och kontaktpunkterna för att dessa ska få en bra bild av hur programarbetet fortlöper.

Tanken bakom kontaktpunkter ute i programområdet är att sprida information om de möjligheter som finns inom Botnia-Atlantica, och att informationen ska kännas lättillgänglig för invånarna i programområdet.

Näringslivets deltagande

Att i högre grad än tidigare involvera SMF är en målsättning för Botnia-Atlanticaprogrammet. Att ha med en bredd av intressenter i programmet, däribland SMF, gör att behov i programområdet bättre kan adresseras. Dessa företags fokus på snabba resultat kan driva projekt framåt och SMF kan föra in ny kunskap och nya infallsvinklar som kan bidra till förbättrade resultat i programmen. Samtidigt ska programmet stödja konkurrensneutralitet, det vill säga att aktiviteter som programmet medverkar till inte får snedvrida konkurrensen mellan företag.

Företagen har i tidigare programperioder framförallt deltagit i programmen som målgrupp, det vill säga de har inte haft en aktiv roll i genomförandet av programmen utan snarare varit avnämare av resultat. I den här programperioden är förhoppningen att näringslivet ska vara mer delaktigt i projektens genomförande.

Det finns flera olika ingångar för SMF att delta i programmet. Företag kan exempelvis vara upphandlade av stödmottagare, delta i styr- eller referensgrupper samt vara representerade via näringslivsorganisationer. Företag kan även delfinansiera projekt och under vissa förutsättningar vara stödmottagare i projekt förutsatt att stödet faller under reglerna för stöd av mindre betydelse eller på annat sätt undantas från statsstödsreglerna.

6. SAMORDNING

Redan vid programskrivning har samordning skett genom diskussioner och möten mellan involverade i programskrivning av olika program som täcker samma eller delvis samma geografiska eller tematiska område, exempelvis hölls en programsynergiworkshop i Umeå den 14:e augusti 2013 för att säkerställa samverkan mellan olika program, men samarbeten kommer även ske under hela programperioden.

Botnia-Atlanticaprogrammet har en viss geografisk överlappning med angränsande transnationella program för Europeiskt territoriellt samarbete:

- Botnia-Atlanticaområdet ingår i sin helhet i programområdet för Östersjöprogrammet.
- Västerbottens län, Västernorrlands län, Mellersta Österbotten och Nordland fylke ingår i programområdet för Norra Periferin och Arktis.
- Nordland fylke ingår i programområdet för Nordsjöprogrammet.

De gränsöverskridande programmen ska inte finansiera samma typ av aktiviteter som de transnationella programmen utan de ska komplettera varandra. Programmet för Norra Periferin och Arktis finansierar inte projekt mellan grannländer. Därmed är det inte möjligt att starta upp ett projekt inom Norra Periferin och Arktis med enbart partners från Botnia-Atlanticaområdet. Det finns dock gemensamma intressen mellan Botnia-Atlanticaprogrammet och de transnationella programmen.

Botnia-Atlanticaprogrammet har en viss geografisk överlappning med angränsande gränsöverskridande program:

- En mindre del av Botnia-Atlanticaprogrammets geografi har även möjlighet att driva projekt i Nordprogrammet. Det gäller Nordland, Mellersta Österbotten och de fyra nordligaste kommunerna i Västerbottens län: Malå, Norsjö, Skellefteå och Sorsele. Underprogrammet Sápmi i Nordprogrammet omfattar samtliga områden som bebos av samer i Sverige, Finland och Norge.
- Sverige-Norgeprogrammet omfattar bland annat Västernorrlands län på den svenska sidan.

Finland och Sverige kommer även genomföra ett antal program för regional konkurrenskraft och sysselsättning. Den svenska delen av Botnia-Atlanticaområdet ingår i tre program för regional konkurrenskraft och sysselsättning: Övre Norrland (Västerbottens län), Mellersta Norrland (Västernorrlands län) och Norra Mellansverige (Nordanstigs kommun), samt det nationella regionalfondsprogrammet som täcker hela landet. Den finska delen av Botnia-Atlanticaområdet ingår i Finlands landsomfattande program för regional konkurrenskraft och sysselsättning, som inbegriper både ERUF- och ESF-åtgärder. Inom dessa program finns möjlighet att göra vissa gränsöverskridande insatser.

Förutom ovan nämnda program kan Botnia-Atlanticaprogrammets område beröras av insatser som görs inom Socialfondens program i Sverige, Landsbygdsprogrammen i Finland och Sverige, Programmen för havsområden och fiske i Finland och Sverige, Horisont 2020, COSME, Connecting Europe Facility, LIFE, Erasmus, Kreativa Europa, Europa för medborgare, Programmet för social förändring och social innovation, Hälsa för tillväxt med flera.

Varje projekt genomförs enligt respektive programs regler och projekt hanteras alltid separat av respektive programadministration. I det fall Förvaltande myndighet eller

sekretariat anser att ett projekt ligger väldigt nära något av de andra programmen kommer programadministrationen kontakta ansvarig myndighet för det aktuella programmet för att programmen ska kunna samverka på bästa sätt samt att dubbelfinansiering kan uteslutas.

Inom insatsområde Innovation finns synergieffekter mellan Botnia-Atlantica och EU:s forsknings- och innovationsprogram Horisont 2020. Utgångspunkten för Horisont 2020 är excellens inom vetenskap och inom hela innovationskedjan så att idéer tas ända fram till marknaden. Programmet kan komplettera Horisont 2020 genom att lyfta kapaciteten i programområdet för att få bättre och fler möjligheter att delta i EU:s forsknings- och innovationssamarbete. Synergier kan uppnås genom att projekt som genomförts inom Botnia-Atlantica sedan kan gå vidare och utvecklas inom Horisont 2020. På samma sätt kan resultat som framkommit inom Horisont 2020 vidareutvecklas och implementeras inom ramen för ett Botnia-Atlanticapartnerskap.

7. MINSKNING AV DEN ADMINISTRATIVA BÖRDAN FÖR STÖDMOTTAGARNA

Arbetet med att minska den administrativa bördan för stödmottagare samt andra förenklingsåtgärder kommer att vara ett konstant arbete under hela programperioden. Baserat på erfarenheter från tidigare perioder kan vi redan vid programstart genomföra några förenklingar men programadministrationen kommer succesivt att utveckla detta arbete. Kompetensutveckling kommer att genomföras inför programstart men också löpande, vid behov, under programperioden i samarbete med andra myndigheter. Nedan följer några exempel på förenklingar/förbättringsåtgärder som ska komma stödmottagarna till gagn.

Ekonomisk redovisning

För att förenkla den ekonomiska redovisningen för projekten vad gäller så kallade OH-kostnader kommer programmet att använda en schablonsats på upp till 15 procent av stödberättigande direkta personalkostnader (egen personal).

För mindre förstudieprojekt kan klumpsummor användas. Närmare riktlinjer kring hur klumpsummor kan användas kommer beslutas av Övervakningskommittén under programmets första genomförandeår.

Blanketter

För att förenkla ansökningsförfarandet, och även mottagandet av ansökningar, kommer det att vara möjligt att ansöka om projektmedel samt om utbetalningar via datasystemet NYPS. Arbetet med att ta fram ansökningsblanketter har skett i nära samarbete med andra närliggande gränsöverskridande program och utgångspunkten har varit Interacts förslag till gemensamma blanketter för alla territoriella program. Arbetet med de elektroniska ansökningsblanketterna kommer att vara färdigställt årsskiftet 2014/2015. Blanketter för ansökan om utbetalningar kommer att färdigställas vid årsskiftet 2015/2016.

Kommunikation

Programadministrationen kommer att arbeta aktivt med informationsfrågor framför allt via programmets webbplats, via kontaktpunkter ute i regionerna och via utbildningar och konferenser. Den finskspråkiga informationen kommer att stärkas. Programspråket är dock svenska och all information kommer inte att finnas tillgänglig på finska. En ny webbplats med samma webbadress som tidigare, www.botnia-atlantica.eu, kommer att lanseras under december 2014.

Som nämnts tidigare kommer programadministrationen att erbjuda regionerna i programområdet att inrätta kontaktpunkter. Erfarenheter från tidigare programperiod är att engagerade kontaktpunkter har en stor betydelse för programmets synlighet i regionerna. Det yttersta ansvaret för att synliggöra programmet är programadministrationens, och kontaktpunkterna är ett av medlen för att genomföra informationsinsatser.

Utbildningar för stödmottagare och andra intressenter hålls regelbundet under programperioden.

8. ÖVERGRIPANDE PRINCIPER

8.1. Hållbar utveckling

I Europa 2020 strategin pekas fyra mål, de så kallade 20-20-20-målen, ut vilka ska vara uppfyllda fram till 2020 jämfört med 1990 års nivåer. De fyra målen är:

- 1) Minskade utsläpp av växthusgaser med minst 20 procent till år 2020, utsläppen ska minska med 30 procent vid en bredare internationell överenskommelse.
- 2) Andelen förnybar energi ska motsvara 20 procent av all energianvändning i EU år 2020.
- 3) Biodrivmedel ska utgöra minst 10 procent av den totala drivmedelsanvändningen inom transportsektorn senast år 2020.
- 4) Ökad energieffektivitet, energianvändningen ska minska med 20 procent inom EU till år 2020. En del nationer har satt hårdare krav än så, exempelvis har Sverige som mål att fordonsflottan ska vara oberoende av fossila bränslen år 2030 och planerar kraftig vindkraftsutbyggnad.

Klimat, miljö- och energiutmaningarna är gränsöverskridande och miljötillståndet är i mycket hög grad beroende av vilka åtgärder som vidtas inom EU och internationellt. Hur havsmiljön utvecklas i Östersjön är t.ex. till stor del beroende av andra Östersjöländers insatser.

Inom programmet kommer det att genomföras ett antal projekt som direkt syftar till att bidra till en bättre miljö. Det är viktigt att framhålla att samtliga projekt inom ramen för programmet ska beakta det horisontella kriteriet miljö, tillsammans med de andra två horisontella kriterierna, även om inte detta utgör projektets huvudsakliga syfte.

8.2. Lika möjligheter och icke-diskriminering

Mångfald och integration syftar till att se alla människors olikheter som en värdefull tillgång, vare sig det handlar om personlighet, etnicitet, religiös tillhörighet eller trosuppfattning, kön, sexuell läggning, ålder, könsöverskridande identitet, funktionsnedsättning, kulturell bakgrund eller andra erfarenheter. Att ta vara på människors olika bakgrund och potential ger förutsättningar för utveckling, bättre arbetsmiljö och ökad lönsamhet.

Hållbar tillväxt påverkas positivt om mångfald ses som ett medel i tillväxtarbetet. Humankapitalet används mer effektivt när hela befolkningens potential, kunskap och kompetens tas till vara. Ett ökat fokus på mångfald innebär också en fördjupad demokrati i samhället vilket leder till en ökad tilltro mellan offentliga institutioner och individer som i sin tur leder till ett starkt socialt kapital.

Ett aktivt mångfalds- och icke-diskrimineringsarbete kan bidra till tillväxt genom att attrahera inflyttning. Detta är också viktigt ur ett företagarperspektiv eftersom företag är beroende av att kunna rekrytera nya kompetenser och arbetskraft, både från den egna regionen och från andra regioner. Med programmets fokus på ökad internationalisering av SMF kan möjligheten att nå nya marknader stärkas genom att involvera en mångfald av människor med kompetenser och erfarenheter från andra länder. Vid arbete med innovationssatsningar finns allt att vinna på att ta till vara på hela befolkningens

innovationsförmåga. Ett tolerant och tillåtande klimat är viktigt för att en region ska kunna locka till sig spetskompetenser.

Det är viktigt vid projektstart att inventera kompetensen kring mångfald och integration samt identifiera vilken kompetens som behövs i projektet. Det kan till exempel handla om vilka aktiviteter som medverkar till att förbättra integrationen, att ta hänsyn till olika språkkunskaper, men även olika former av funktionsnedsättning med behov av tillgänglighet såväl fysiskt som psykosocialt. Det kan också handla om informations- och kommunikationsinsatser. Kriteriet kan även ge mervärde när det exempelvis gäller att utveckla idéer samt kunskap om efterfrågan och marknader.

Inom programområdet finns en låg andel utrikesfödda. Projekten kan arbeta med mångfald och integration utifrån människors olikheter och inte bara utifrån etnicitet. Inom insatsområdet Transport är det viktigt att till exempel transportlösningar och trafikinformation anpassas efter personer med funktionsnedsättning för att främja lika möjligheter och icke-diskriminering.

8.3. Jämställdhet

Jämställdhet syftar till förhållandet mellan kvinnor och män i samhället. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter på livets alla områden. Det kan t.ex. handla om makt och inflytande, ekonomi, företagande, arbete, arbetslivsvillkor och utbildning.

Det är viktigt att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden för att uppnå ekonomisk jämställdhet. Tillväxtmöjligheter bör främjas och uppmärksammas i fler branscher än de traditionellt manliga. Som det är idag arbetar kvinnor och män till stor del i olika yrken, inom olika sektorer och på olika nivåer i hierarkierna, samt med olika lön trots likvärdigt arbete. Därmed är också makten i samhället ojämnt fördelad mellan kvinnor och män.

Det har visat sig att de innovationssystem och kluster som tilldelas medel främst involverar mansdominerade branscher och näringar. Män respektive kvinnor tenderar till exempel att starta företag inom olika typer av branscher. Därför är det viktigt att reflektera över hur olika branscher gynnas respektive missgynnas av de insatser som sker.

En förutsättning för att skapa attraktiva och konkurrenskraftiga regioner är att både kvinnors och mäns kunskaper och idéer tas tillvara. Jämställdhet mellan kvinnor och män bör därför främjas vid utarbetande och genomförande av projekt, både genom representation och att det används ett jämställdhetsperspektiv i arbetet. Genom att arbeta med jämställdhet skapas förutsättningar för en ökad och hållbar tillväxt.

Det har visat sig att människor lockas alltmer till regioner som präglas av mångfald, tolerans och lika valmöjligheter för alla. Företag i sin tur söker sig dit där rätt arbetskraft finns att få. Regionernas attraktivitet är därför viktig för att företagen ska kunna rekrytera ny kompetens.

När erfarenheter från olika områden möts kan det ge upphov till nya idéer. Produktutvecklingen kan också bli effektivare då båda könen erfarenheter av produkterna används. Studier har visat att det finns bättre lönsamhet i jämställda företag än i andra företag i samma bransch. Finns det både kvinnor och män i ledningen och på chefsposter förbättras även företagets beslut.

Det finns ett flertal index som lyfter sambandet mellan jämställdhet och faktorer som har betydelse för tillväxten. Gender Equality Index är ett index på global nivå, som mäter

sambandet mellan jämställdhet och BNP-nivå. Detta index visar att ökad jämställdhet har ett samband med ökad BNP eller med andra variabler, som i sin tur har starka samband med välbefinnande och tillväxt.

I utvecklingsarbete är det viktigt att ta hänsyn till båda könen behov och förutsättningar samt vara observant på vilka konsekvenser olika insatser kan få för kvinnor respektive män. För att arbeta utifrån ett jämställdhetsperspektiv så finns det flera åtgärder. Det kan till exempel handla om att genomföra analyser utifrån ett genusperspektiv, vara observant på hur olika begrepp används, könssuppleterad statistik för att synliggöra skillnader mellan kvinnor och män samt se över representationen i olika sammanhang, såväl inom projektet som bland de målgrupper som projektet vänder sig till.

Jämställdhet är inte bara en nationell angelägenhet utan kan ge mervärde i projekten utifrån ett gränsregionalt perspektiv där projektdeltagare kan dra nytta av varandras erfarenheter, traditioner och tillämpningar inom området.

9. BERÖRDA PARTER SOM DELTAGIT I UTFORMNINGEN AV SAMARBETSPROGRAMMET

Inbjudan att lämna inspel på programskrivningar har spridits till ett brett partnerskap via mailutskick och information på Botnia-Atlanticprogrammets hemsida samt på regionalt utvecklingsansvarigas hemsidor. Dessutom har tillfälle getts att framföra synpunkter i samband med konferenser och möten som anordnats. I det nedanstående listas de aktörer som aktivt varit involverade i programskrivningsprocessen. Förutom dessa har även ytterligare representanter för lokal och regional nivå i programområdet deltagit i möten där information om programskrivningsprocessen givits.

Representation i styr- respektive arbetsgrupp för programskrivning

Mellersta Österbottens Förbund

Södra Österbottens Förbund

Österbottens Förbund

Nordland Fylkeskommune

Länsstyrelsen Västerbotten

Länsstyrelsen Västernorrland

Nordanstigs kommun

Regionförbundet Västerbottens län

Referensgrupp för programskrivning

Gränsöverskridande organisationer i programområdet:

Kvarkenrådet

MidtSkandia

Mittnorden

Deltagare vid konsultation i samband med årskonferens 9-10 september

7 broars skärgård

Ab Jacobstadsregionens Utvecklingsbolag Concordia

Aktion Österbotten

Baltic Energy

BDO Audiator Ab

Biofuelregion AB

CENTRIA

Dynamo House

Etelä-Pohjanmaan Korkeakouluydistys

Finlands skogscentral

Forststyrelsen

Företagarna Västerbotten
Hanken Svenska handelshögskolan
Hushållningssällskapet
Idrottshögskolan Umeå
Juthbacka kulturcentrum
Jyväskylä universitet
Korsholm
Kristinestads näringslivscentral
Kronoby Folkhögskola
KulturÖsterbotten
Kvarnen Samkommun
Länsmuseet Västernorrland
Metla
MTT-Agrifood Research Finland
Nordisk informationskontor i Österbotten
Optima
Oy Merinova Ab
Port of Kaskinen
Seinäjoen yliopistokeskus
Skogsstyrelsen
SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut
Stormossen Ab
Svenska studiecentralen
Sveriges Lantbruksuniversitet
Södra Österbottens ELY-central
Tritonia
Umeå kommun
Umeå Universitet
Vasa centralsjukhus
Vasa stad
Vasa universitet
Vasa yrkeshögskola
VASEK
Västerbottens läns landsting
Västernorrlands läns landsting
Yrkesakademin i Österbotten

Yrkeshögskolan NOVIA
Åbo Akademi
Österbottens ELY-central
Österbottens naturtjänster
Österbottens svenska producentförbund r.f

Respondenter webbkonsultation 20 juni-20 augusti 2013

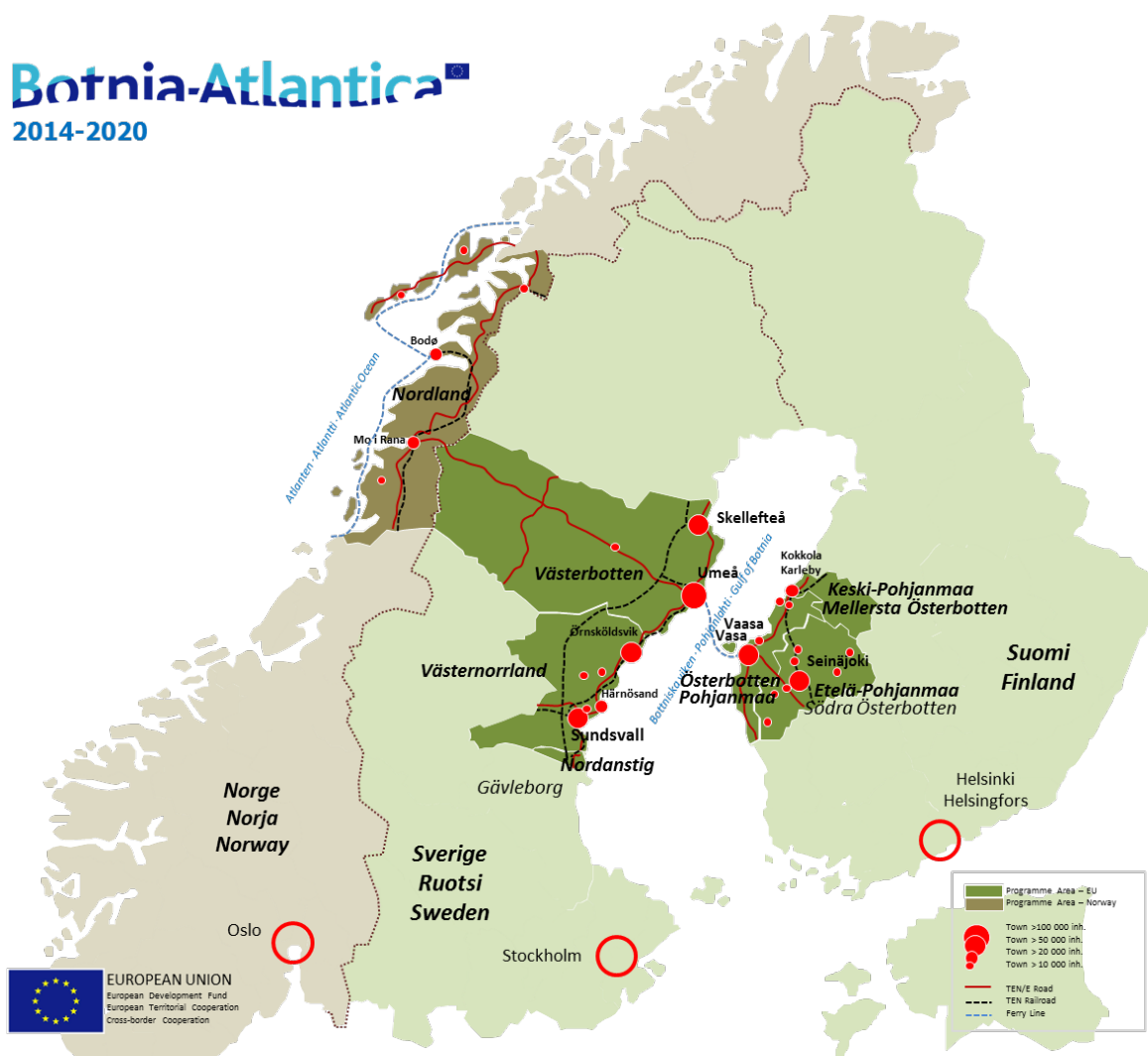
A.Hägglom OY
Aisapari ry
Alavuden Kehitys Oy
Árran
BioFuel Region
Dorotea kommun
ELY-centralen
E-P liitto
E-P:n ELY-keskus
Etelä-Pohjamaan kauppakamari
Fakultet for biovitenskap og akvakultur
Forststyrelsen
Företagarna i Södra Österbotten
Företagarna Västerbotten
Företagshuset Dynamo Yritystalo Oy
Helsingin yliopisto Ruralia-instituutti
Järvi-Pohjanmaan Yrityspalvelu Oy
Kaustisen Musiikkilukio
Koulutuskeskus Sedu
Kunnskapsparken Helgeland AS
Kuudestaan ry
Landstinget Västernorrland
Länsbildningsförbundet
MATKO3 - Matkailun koordinoiti Etelä-Pohjanmaalla 2011-2014
Mosjøen & Omegn Næringselskap KF
Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten
Regionförbundet Västerbottens län
Riksantikvarieämbetet
Sedu Aikuiskoulutus

Seek
Seinäjoki stad
Skogsstyrelsen
Storumans kommun
Suomen Yrittäjäopisto
Svenska Studiecentralen
Sveriges Lantbruksuniversitet
Thermopolis Oy
Tritonia
UiN
Umeå kommun
Umeå universitet
Universitetet i Nordland
Vasa Centralsjukhus
Vasa Universitet
VFFI
Viexpo
Yrkeshögskolan i Seinäjoki
Yrkeshögskolan Novia
Åkroken Science Park AB
Österbottens handelskammare

Respondenter samråd miljökonsekvensbedömning 3 oktober-1 november

BioFuel Region
Naturvårdsverket

Bilaga 1: Karta över programområdet Botnia-Atlantica 2014-2020

Bilaga 2: Sammanfattande analys med identifierade utmaningar, möjligheter och gränsöverskridande mervärden i Botnia-Atlanticaområdet.

	Utmaningar	Möjligheter	Mervärden
SMART	Innovationskapaciteten behöver stärkas i delar av programområdet Skillnader i sysselsättningsgrad mellan män och kvinnor i alla regioner Lågt nyföretagande i de flesta regionerna i ett internationellt perspektiv Låg grad av internationalisering hos SMF Låg FoU hos företag Forskningsområden är små i ett internationellt perspektiv	Kompletterande kunskapsmiljöer inom bland annat energiforskning, offentlig sektor och välfärd, maritima miljöer samt IKT Några regioner med hög innovationskapacitet i programområdet Kompletterande regionala innovationssystem i de olika regionerna erbjuder möjlighet för gränsöverskridande samarbeten Välutbildad befolkning i ett europeiskt perspektiv Befintliga forskningssamarbeten utvecklas Skillnader i näringslivsstruktur med olika tonvikt mot tjänstenäring respektive varuproduktion Gemensamma tillgångar/naturresurser	Möjlighet att förstärka innovationssystemet²⁰ i programområdet genom att utgå från skillnaderna i de regionala innovationssystemen Lärande utifrån skillnader i innovationskapacitet och näringslivsstruktur Kritisk massa för smala specialiseringar inom forskning och näringsliv Ökad rörlighet av människor, gods och idéer Strategiska universitetssamarbeten för ökad internationell tyngd Kritisk massa kan uppnås vid samarbeten mellan mindre aktörer Möjligheter för samarbeten/kluster vid nyttiggörande av tillgångar som är gemensamma för programområdet Ökad kapacitet för internationalisering genom att samverka över gränserna Miljödriven innovation utifrån naturtillgångar, välutbildad befolkning och universitet med stark forskning
HÅLLBAR	Relativt stark påverkan på programområdet av klimatförändringarna, bland annat gällande biologisk mångfald Språkbarriärer Miljöeffekter av utvinning av naturtillgångar Långa avstånd Svaga öst-västliga förbindelser med felande länkar i flera delar av	Världsarv i skärgården i alla tre länder Gemensamma naturmiljöer för turism Gemensam kunskap kring skydd av naturmiljöer Kompletterande forskningsmiljöer inom maritima och energiområdet Gemensamma nordiska språkarv	Kunskapsresurser i olika delar området kan förbättra skyddet för natur- och kulturmiljöer i övriga delar Effektiviserings- och samordningsvinster vid samverkan kring skydd av natur- och kulturmiljöer Kompletterande kunskapsmiljöer kan vara grund för tvärvetenskaplig forskning kopplat till natur och kulturarvet som resurs

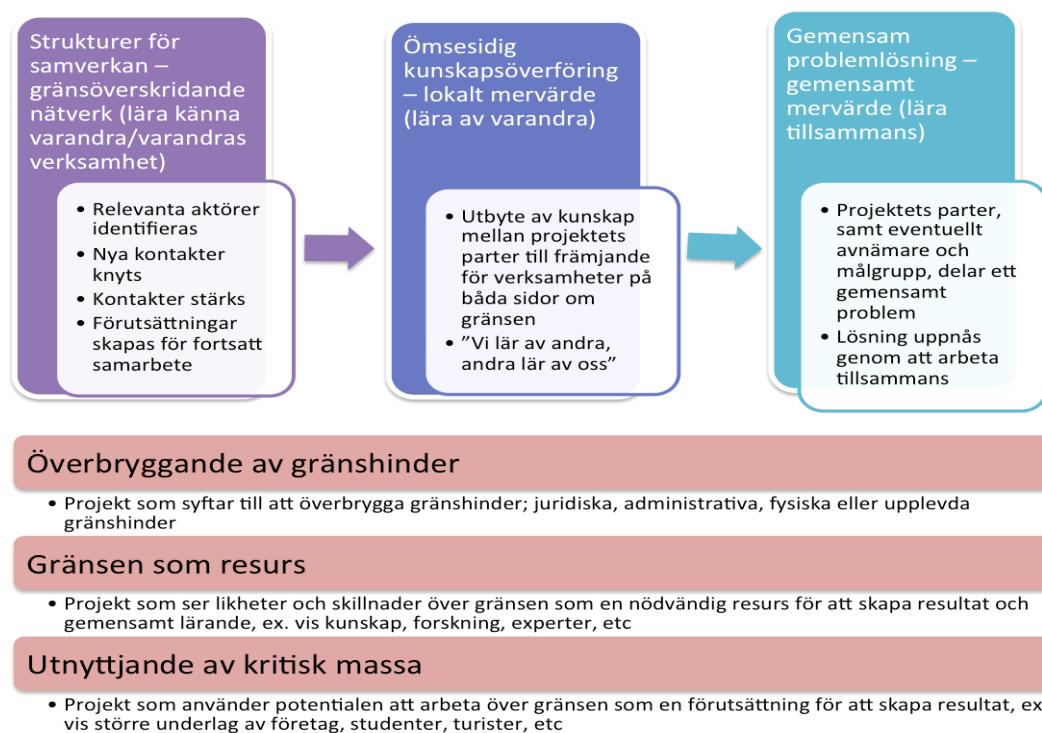
²⁰ Innovationssystemet är de aktörer, nätverk och institutioner som är ömsesidigt beroende av varandra i innovationsprocessen. Aktörerna består av näringsliv, universitet/högskolor, offentlig och ideell sektor som är involverade i en komplex väv av formella och informella nätverk.

	Utmaningar	Möjligheter	Mervärden
	stråket Kallt klimat försvårar transporter	Rik variation av gemensamma och kompletterande naturmiljöer Förbättrade förbindelser förbättrar tillgänglighet till centra i programområdet Tillgång till hamnar både i Östersjön och Norska havskusten Naturtillgångar som finns i form av vattendrag, skog, jordbruksmark och mineraler Gemensamma intressen att förbättra de öst-västliga kommunikationerna	för hållbar utveckling och tillväxt Förbättrade hållbara öst-västliga transportlänkar möjliggör en ökad gränsöverskridande rörlighet i programområdet
INKLUDERANDE	Många befolkningsmässigt små kommuner i de flesta regionerna Utflyttning ifrån mindre kommuner Åldrande befolkning, särskilt i mindre kommuner	Delvis gemensamma befolkningsutmaningar Relativt välutbildad befolkning Positiv befolkningsutveckling i några regioner och kommuner i programområdet	Befolkningsutmaningarna kan vara drivkraft för utvecklande av innovativa lösningar för offentlig service Kunskapsutbyte inom offentlig sektor utifrån kompletterande struktur kan bidra till att kapaciteten att möta de demografiska utmaningarna

Bilaga 3: Principer för projekturval

Gränsöverskridande mervärde

De projekt som ansöker om medel ska innehållsmässigt stämma mot programmets inriktning och övriga formella ansökningsvillkor. I utvärderingar under tidigare programperioder har det visat sig att projekt som inom partnerskapet tydligt definierat mervärdet i att arbeta över landsgränser samt definierat vilken roll gränsen har kommer längre vad gäller projektets måluppfyllelse. Modellen nedan visar på tre olika samarbetsnivåer vid gränsöverskridande samverkan.

Modell för gränsregionala mervärden (Kontigo AB, 2012)

Modellens övre del visar olika former av samverkansmöjligheter för att uppnå mervärden beroende på varför man valt att samarbeta över landgränser. I den första boxen handlar det om att lära känna varandra och varandras verksamhet och kan sägas vara början av ett samarbete. I boxen i mitten utbyter parterna lärdomar av varandra och längst till höger bygger samverkan på att man identifierat ett gemensamt problem som kan lösas genom att man gemensamt arbetar för att lösa problemet, man lär tillsammans. Ju längre åt höger ett projekt befinner sig i modellen desto djupare är samverkan. Olika projekt befinner sig på olika stadier vad gäller samverkan, bland annat beroende på om man tidigare arbetat ihop eller inte. Detta innebär att vissa projekt där partnerskapet sedan tidigare känner varandra börjar i boxen längst till höger, vilket inte är möjligt för ett projekt där deltagarna inte känner varandra sedan tidigare. Det är däremot viktigt att även projekt med nya samarbetspartners redan från början av projektet strävar efter att komma så långt till höger i modellen ovan som möjligt.

Modellens bas visar tre olika sätt att använda gränsen som resurs i projektet. Det är viktigt att man inom projektet vet varför man arbetar över landsgränser och vilken roll gränsen spelar i projektet. Gränsen kan användas för att projektet strävar efter att överbrygga gränshinder, den kan användas för att lära av mer eller mindre olika system som används i olika länder och den kan användas för att skapa en större kritisk massa än vad regionerna i det egna landet kan erbjuda.

Sammanfattningsvis kan man säga att vid djupare samverkan ökar potentialen att realisera gränsregionala mervärden, oavsett vilken roll själva gränsen spelar. Det är dock viktigt att man inom projektet har klart för sig vilken roll gränsen har i projektet.

Nedan tydliggörs programmets inriktning genom ett antal principer som projekten kommer att bedömas utifrån. Samtliga principer gäller för alla projekt men kan ha olika viktning beroende på typ av projekt.

Gemensamt ansvar för projektet

Projekt som genomförs inom programmet ska planeras, finansieras, bemannas och genomföras gemensamt. Projekten som genomförs inom programmet ska planeras av den samordnande stödmottagaren tillsammans med de övriga stödmottagarna inklusive eventuella samarbetspartners i Norge. Alla ska vara överens om vilken verksamhet som ska bedrivas inom projektet, hur det ska genomföras och det ska finnas ett tydligt gränsöverskridande mervärde av samverkan.

För att EU-medel från programmet ska kunna godkännas, förutsätts att projektet omfattar regioner i minst två av de tre länderna, att nationell offentlig medfinansiering motsvarande programmets krav har beslutats innan beslut om EU-medel görs och att projektets innehåll, finansiering och genomförandeorganisation motsvarar det som programmet kräver.²¹ EU-medel utbetalas endast till stödmottagare i EU-medlemsland.

Projekten ska ha verksamhet i varje deltagande land. Aktiviteterna i projektet ska vara likartade och kompletterande i alla länder där stödmottagare eller samarbetspartners finns. Projektets personal ska samarbeta under en gemensam projektledning för vilken den samordnande stödmottagaren är ansvarig.

Projekten ska sträva efter att aktiviteterna inom projektet, medfinansieringen till projektet samt de nedlagda kostnaderna i projektet ska ha en så jämn fördelning mellan de deltagande länderna som möjligt. Projekt med stor obalans mellan deltagande länder kommer inte att godkännas.

Bestående resultat

Det är viktigt att beviljade projekt byggs på funktionella och stabila projektorganisationer med ett aktivt ägarskap och med en uttalad idé kring hur projektens resultat ska omsättas.

Projekten ska sträva till bestående resultat och kunna redovisa hur resultaten av verksamheten kommer bevaras och föras vidare efter projektets avslutande. Kortvariga evenemang såsom utställningar, seminarier, uppträdanden, mässor eller liknande kan inte vara en primär del av ett projekt. Dylika evenemang kan dock utgöra en mindre del av kostnaderna i projektet för att presentera resultatet av detta.

Det är angeläget att projekten bidrar till långsiktiga förändringar inom och utanför sin egen verksamhet. På så sätt kan projektresultaten maximeras och möjliggöra tillväxt både inom och utanför projektens gränser, i större omfattning och på längre sikt.

Resultatorientering

Alla projekt ska ha en klar interventionslogik (effektkedja). Det innebär att ett projekt ska bidra till att uppnå det specifika mål som är aktuellt för den investeringsprioritering som projektet tillhör. Sökande ska beskriva kopplingen mellan projektets aktiviteter, output (direkta resultat) och effekter. Effektkedjan ska vara tydlig och logisk samt innehålla mätbara mål.

²¹ I undantagsfall kan EU-medel godkännas innan beslut om medfinansiering finns på plats. Detta ska då ske i dialog mellan programadministration och medfinansier.

Horisontella kriterier som verktyg för tillväxt

Det är ytterst angeläget att de horisontella kriterierna, jämställdhet, mångfald och miljö, integreras i projekten. Utgångspunkten är att projekten behöver förhålla sig till de mervärden som jämställdhet, mångfald och miljö kan bidra med för att nå de specifika målen. Projekten redogör för hur de horisontella kriterierna beaktas i projektet.

Projekt som har en tydlig linje vad gäller något eller flera av de horisontella kriterierna kommer att prioriteras framför projekt som inte har integrerat de horisontella kriterierna. Det är dock så att projekt kan ha integrerat de tre horisontella kriterierna i olika grad, och en bedömning måste då göras utifrån att inget av de tre horisontella aspekterna ska ha förvärrats av projektet.

EU:s strategi för Östersjöregionen

Det finns ett antal potentiella samarbetsområden inom ramen för EU:s strategi för Östersjöregionen som kan kopplas till Botnia-Atlanticaprogrammet. Flera av projekten inom Botnia-Atlanticaprogrammet kommer att gå i linje med EU:s strategi för Östersjöregionen, det är dock inget krav att projekten måste gå i linje med strategin. Skulle däremot ett Botnia-Atlanticaprojekt vara del av ett så kallat flaggskeppsprojekt inom EU:s strategi för Östersjöregionen kommer detta att prioriteras framför andra projekt förutsatt att projektet uppfyller alla övriga programkriterier.

Resultat som kan spridas i en vidare kontext

Projekt ska sträva efter att resultaten bör få så stor spridning som möjligt inom programområdet. Detta är möjligt i olika grad beroende på projektets verksamhet. Samarbetsmetoder och andra "best practice" kan spridas till programområdet men också andra regioner utanför programområdet.

Näringslivets medverkan i projektgenomförande

Det är viktigt att projekt inom speciellt insatsområdet Näringsliv, men även inom övriga insatsområden där så är ändamålsenligt, kan visa på att företag eller näringslivets organisationer efterfrågar projektresultatet. Detta kan ske t ex genom att näringslivet deltar i projektets genomförande eller ges möjlighet att ta del av projektets resultat.

Bilaga 4: Horisontella kriterier

Hållbar tillväxt handlar om att prioritera lösningar som ger synergieffekter mellan de ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensionerna, samt att balansera dessa mot varandra. Den ekonomiska tillväxten är hållbar när behov idag kan tillfredställas, ekonomiskt, miljömässigt och socialt samtidigt som det finns förutsättningar för kommande generationer att tillgodose sina behov.

Ekonomi utgör en drivkraft för utveckling samtidigt som den är beroende av de andra två dimensionerna för att utvecklingen ska bli långsiktigt hållbar. I strävan efter en ekonomiskt hållbar tillväxt ska särskilt fokus fästas vid de så kallade horisontella kriterierna jämställdhet, lika möjligheter och icke-diskriminering samt bättre miljö. Allt fler företag och organisationer inser att jämställdhet, mångfaldsarbete och miljötänkande lönar sig på både kort och lång sikt. Hållbarhetsarbetet är både ett mål och medel för att nå hållbar tillväxt.

De horisontella kriterierna har betydelse i programmets alla delar. Programgenomförandet och samtliga projekt ska ta hänsyn till dessa kriterier, men de kan ha olika tyngd beroende på vilket projekt som genomförs. De horisontella kriterierna ska beaktas vid utarbetning, utformning, projekturval, bedömning och genomförande av all projektverksamhet. Kriterierna ska medverka som drivkraft till hållbar tillväxt och konkurrenskraft.

Programsekretariatet har ansvar att erbjuda rådgivning och stöd för hur kriterierna kan integreras. Bland annat genom kompetenshöjande insatser vid utbildningsdagar, konferenser och vid nätverksträffar. Sekretariatet ska även tillhandahålla informationsmaterial och anvisningar som tydliggör möjligheterna med de horisontella kriterierna och som ger exempel på hur dessa kan berika projekten.

Projekten uppmanas att relatera till och motivera hur de horisontella kriterierna kan bidra till projektets resultat. I de fall kriteriet inte är relevant bör det redovisas att frågan är beaktad.

Relevanta frågor vid planering av projekt:

- Innehållet i projektet – hur ser situationen ut med hänsyn till de horisontella kriterierna inom projekts verksamhetsområde? Hur kan projektet bidra för att påverka situationen i positiv riktning? Finns gränsregionala perspektiv på dessa kriterier? Vilka effekter kan projektet ge på kort respektive lång sikt? Användning av individbaserad statistik.
- Projektaktörer – hur kan sammansättningen breddas för att vidga referensramarna och ge bättre resultat? Samverkan med nätverk och intresseorganisationer för olika målgrupper? Representationen i projekt-, styr-, och referensgruppen, deltagare och målgrupper?
- Kompetens om de horisontella kriterierna? Finns kunskap om frågorna när projektet planeras och när det genomförs? Om inte; hur får aktörerna ökade kunskaper och ökad motivation? Hur tar man tillvara kunskaper och erfarenheter från olika målgrupper? Vilka normer och värderingar existerar? Särskilt viktigt när projektet planeras.
- Informations- och kommunikationsinsatser – Information och kommunikation är viktigt under hela projektprocessen. Den kan behöva anpassas till olika målgrupper, vilket i sin tur påverkar vilka kanaler samt text- och bildspråk som senare används.
- Finansiering och insatser – Särskilda insatser kring de horisontella kriterierna? Olika behov och insatser för olika målgrupper? Resursfördelning mellan olika målgrupper?